

Latvijā piemin Danti Aligjēri un viņa “Dievišķo komēdiju”

RAIMONDA STRODE

Izcilais italiešu dzejnieks Dante Aligjēri (*Dante Alighieri*, 1265-1321) ir viena no brīnišķīgākajām zvaigznēm pasaules literatūras vēsturē. Viņa dzīves laikā Itālijā pilnā sparā virmoja politiskās kaislības – viduslaiku sabiedrība modās jaunam laikmetam. Dantes plašais interešu loks un viņa zināšanas vēsturē, filozofijā, teoloģijā, astronomijā, ģeografijā bija apbrīnojamas. Dzimtajā pilsētā Florencē augstu vērtēja viņa erudīciju un dzejnieka talantu, viņš iesaistījās politikā un tika uzaicināts pilsētas vadībā. Partiju naida starp gvelfiem un gibelniem ierāva sadursmēs gandrīz visus pilsētas iedzīvotājus. Tiesa piesprieda Dantem mūža izsūtījumu un nāvessodu, ja viņš atgriezīsies pilsētā. Dzejnieks ar sirdssāpēm 1302. gadā devās trimdā, un viņam vairs nebija lemts atgriezties Florencē. Trimdas laikā Dante daudz ceļoja pa Itālijas pilsētām un uzrakstīja “Komēdiju”, kuŗu vēlāk Džovanni Bokačo nosauks par “Dievišķo komēdiju”. Dante ar savu izcilo dzejas darbu mudināja cilvēci iziet no grēka tumsas, lai atrastu taisnu ceļu uz dzīves pilnību, ticību un Mīlestību.

14. septembrī Dantes Aligjēri biedrības Latvijas nodaļa kopā ar Rīgas Latviešu biedrību un Itālijas vēstniecību Latvijā pulcēja italiešu kultūras cienītājus, lai godinātu Danti Aligjēri, kuŗa sirds stāja pukstēt pirms 700 gadiem. Svētkus ievadīja konference “Dante Aligjēri un viņa dzejas starojums pāri gadsimtiem”, kas notika Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas zālē. Ar svinīgām uzrunām klātesošos sveica Itālijas vēstnieks Latvijā V.E. Stefano Taliani de Marchio un LU prorektore humanitāro un sociālo zinātņu jomā prof. Ina Druviete. Ar referātu “Dantes darbu izdevumi Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas krājumā” konferenci atklāja LU Akadēmiskās bibliotēkas direktore Dr.h.c.philol. Venta Kocere. Konferences dalībnieki varēja iepazīties ar bibliotēkas krājumā esošo unikālo grāmatu izstādi “Dante Latvijā un pasaulē”.

Prof. Franko Leone (*Franco Leone*) – informācijas tehnoloģiju doktors, dzejnieks, Dantes daiļrades pētnieks no Itālijas konferences dalībniekus aizveda virtuālā ceļojumā pa Itālijas pilsētām Dantes “Dievišķajā komēdijā”.

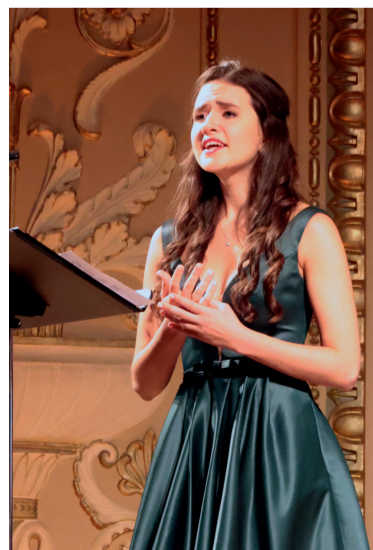
Dantes Aligjēri biedrības Latvijā prezidents Juris Visockis sniedza interesantu ieskatu par tematu “Dante un radošās indus-

trijas”. Žurnālists Arnis Šablovskis ar referātu “Draudzējoties ar ģēniju. Mēs un Valdis B.” atdeva godu “Dievišķās komēdijas” tulkotājam, Dantes Aligjēri biedrības Goda biedram Valdim Biseniekam, kā arī informēja par iecerī izveidot viņam pieminekli Rīgā.

Konferenci noslēdza Latvijas Nacionālās bibliotēkas speciāliste Astra Šmite ar pētījumu “Kā Dante nonāca līdz latviešu lasītājiem – Dantes darbu latviskojumu un tulkojumu vēsturē”.

Dantes Aligjēri personība un viņa neaizmirstamie darbi – “Jaunā dzīve” (*La Vita Nuova*), “Dievišķā komēdija” (*La Divina Commedia*), “Svētki” (*Convivio*) iedvesmojuši Dantes Aligjēri biedrības mākslinieku darbu izstādē “Dievišķais Dante un Itālija” LU Akadēmiskajā bibliotēkā tika atklāta jau 30. augustā un būs apskatāma līdz 15. oktobrim. Izstādes gleznās attēlotas pilsētas, kuŗās Dante dzīvojis vai uzturējies – Florence, Boloņa, Venēcija, Verona, Ravenna. Grafikas dar-

Dzied Ieva Sumeja

Franko Leone, deklamējot fragmentus oriģinālvalodā

bos un medaļās atklājas Dantes personība un viņa dzejas tēli. Izstādē piedalās mākslinieki prof. Aleksejs Naumovs, Vija Dzintare, Jānis Strupulis, Sarmīte Caune, Laine Kainaize, Maira Veisbārde, Andris Bērziņš, Raimonda Strode, Liene Ūlande, Lauma Palmaha, Jevgenijs Pugins, Inese Sudare.

Svētku kulminācija bija “Koncerts-veltījums Dantem Aligjēri – 700” Rīgas Latviešu biedrības nama Lielajā zālē. Italiešu baroka mūziku atskaņoja orķestris “Collegium Musicum Riga” Māra Kupča vadībā. Vēsturisko mūzikas instrumentu skanējums un brīnišķīgo solistu – Ievas Sumejas (soprāns) un Anša Bētiņa (tenors) balsis ļāva izjust Klaudio Monteverdi, Alesandro Skarlati, Frančesko Kavalli, Antonio Sartorio u.c. komponistu mūzikas burvību. Senatnīgo noskaņu papildināja prof. Franko Leone, harizmātiski un emocionāli dziļi deklamējot Dantes Aligjēri “Dievišķās komēdijas” fragmentus oriģinālvalodā. Franko Leone speciāli uz Dantes jubilejai rikota-

jiem pasākumiem ieradās no Itālijas.

Pasākuma viesiem Rīgas Latviešu biedrības namā bija iespējams apskatīt izstādi ar mākslinieces Māras Rikmanes ilustrācijām Dantes “Dievišķajai komēdijai”, kas radītas Valda Bisenieka tulkojumam.

Pēc koncerta Itālijas vēstnieks Latvijā V.E. Stefano Taliani de Marchio visus viesus aicināja baudīt *vin d'honneur*.

Nenoliedzami, ka šogad rikotie Dantes Aligjēri atceres pasākumi bija nozīmīgi visas Latvijas kultūras laukā. Tieši pirms simt gadiem – 1921. gada 14. septembrī, atzīmējot Dantes 600 gadu piemiņas svētkus – Latvijas inteliģence tikās konferencē Latvijas Universitātes aulā un svētku koncertā Latvijas Nacionālajā operā. Ir noslēdzies vēl viens simtgades aplis un Latvijas-Itālijas attiecības un sadarbība kultūras jomā uzsāk jaunu loku un “visam ritēt liek – tā Mīlestība, caur kuŗu griežas saule, mēness, zvaigznes” (Dante, Paradīze, 33. dziedājums, 144.-145.rinda).

Latvieši
Zviedrijā un
Lielbritānijā

2. un 3. lpp.

Jura Lorenca
un Sallijas
Benfeldes
komentāri

5. lpp.

Top izgaismots
Brīvības
piemineklis

6. lpp.

Stāsta Egons
Eversons no
Austrālijas

7. – 8. lpp.

Klāt filma
“Emīlija.
Latvijas preses
karaliene”!

7. – 8. lpp.

Kā tikt pie
Covid-19 ES
sertifikāta

11. lpp.

AIRA MIĶELSONE

Teodora Reitera lolojums turpina pastāvēt

Stokholmas latviešu koris sparīgi uzsāk jauno - 2021. gada rudens sezonu

Vasaras izskaņā Stokholmas latviešu koris diriģentes Gaidas Rulles vadībā pulcējās uz sezonas pirmo klātienes kopmēģinājumu. Tā bija ne vien priecīga atkalredzēšanās pēc vasaras atpūtas, bet arī pirmā klātienes tikšanās pēc ilgāka digitālo mēģinājumu perioda, ko noteica pandēmijas izraisītie ierobežojumi un piesardzības pasākumi. Jau pirmajā mēģinājumā koris sparīgi kērās pie darba, lai nostiprinātu individuālās balsu apmācības apgūto oktobrī gaidāmo koŗa 76 gadu jubilejas koncerta programmu.

Korim šosezon piepulcējušies vairāki jauni dziedātāji gan vīru, gan sieviešu balsu grupās. Korī dzied arī ģimenes – vecāki un bērni, brāļi un māsas. Koŗa jaunākajai dalībniecei ir 17 gadi, bet vecākajai dziedātājai – 94. Korī joprojām aktīvi dzied arī Viktorija Apenites kundze, kas dziedājusi Stokholmas korī visu tā pastāvēšanas laiku, kopš kori 1945. gadā pēc ierašanās Zviedrijā izveidoja Teodors Reitera. Īpašs prieks, ka ar Latvijas Kultūras ministrijas un PBLA atbalstu varējām ietērt jaunus dalībniekus koŗa kreklīšos. Tāpat, pateicoties šim nozīmīgajam atbalstam, Stokholmas kora mēģinājumi varējuši notikt piemērotās telpās Stokholmas pilsētas

centrā. Turklāt arī attālāk dzīvojošie dalībnieki varēs turpināt mēģinājumus, pievienojoties digitāli Zoom platformā.

Ikvienai mākslinieciskajai kopai ir organiska nepieciešamība parādīt savu veikumu arī plašākai publikai, radiem, draugiem un atbalstītājiem. Var teikt, ka pandēmijas laikā ilgas pēc satikšanās ar klausītājiem ir tikai pieaugušas, tādēļ gaidāmajam koŗa

jubilejas koncertam šā gada 9. oktobrī, Stokholmā, koris gatavojas ar īpašu sirsniņu, entuziasmu un atbildību. Lai stiprinātu savas prasmes 11. – 12. septembrā nedēļas nogalē Stokholmas latviešu koris sanāca uz ikgadējām meistarklasēm, kas notika Igaunijā nama telpās. Šoreiz meistarklases vadīja koŗa mākslinieciskā vadītāja un ilggadējā diriģente Gaida Rulle kopā ar viesdiri-

ģentu no Vācijas un koŗa senu draugu Marku Opeskinu. Koŗa nedēļas nogalē tika intensīvi strādāts gan ar jubilejas koncerta, gan 18. septembrī Stokholmas piepilsētā Solentūnā gaidāmās Baltiešu dienas koncertprogrammām.

“Katram koncertam būs sava atšķirīga specifika, repertuārs un akustiskās prasības, kas jāņem vērā, – tā mūsu koŗa 76 gadu ju-

bilejas koncertu atskaņosim skaistajā un plašajā Ādolfā Fredrika baznīcā, kamēr Baltiešu dienā uzstāsimies brīvā dabā,” stāsta Gaida Rulle un piebilst, ka ir iepriecinoši atsākt mēģinājumus klātienē un redzēt atdevi, ar kādu mēģinājumos dzied gan jaunie, gan esošie koristi. Ne daudz paverot gaidāmā jubilejas koncerta priekškaru, Gaida arī pastāsta, ka jubilejas koncerta programmā varēs dzirdēt skaņdarbus no dažādiem koŗa darbības posmiem, sākot no dibināšanas un Reitera laika līdz mūsdienām un pat nedaudz ieskatīties nākotnē, jo repertuārā iekļautas arī dziesmas no gaidāmo 2023. gada Dziesmu svētku repertuārā iekļautām dziesmām.

Klausītāji ir laipni aicināti sekot koŗa darbībai internetā un apmeklēt Stokholmas latviešu koŗa Jubilejas koncertu sestdien, 2021. gada 9. oktobrī, plkst.17, Ādolfā Fredrika baznīcā Stokholmā. Jāpiebilst, ka korim ir arī tālejoši plāni, kas saistīti ar gatavošanos nākamajiem Dziesmusvētkiem Latvijā, 2022. gada dziesmu svētkiem Vācijas pilsētā Eslingenā, kā arī XV Vispārējiem latviešu dziesmu un deju svētkiem nākamvasar Minesotas pavalstī, ASV.

Stokholmas koris 11.-12. septembrā meistarklasēs Igaunijā namā Stokholmā. Foto: Andrejs Leimanis

Grāmata piedzimst trīs valstīs

Lielbritānijas latviete Vineta Kravale izdod bērnu grāmatu Latvijā

Lielbritānijā dzīvojošā latviete Vineta Kravale bērībā nemaz nebija domājusi kļūt par rakstniecei, taču ideja par bērnu grāmatu “Vāverēns Sams” atnāca pavisam negaidīti. Dažādu veiksmīgu likumsakarību ceļā Vinetai izdevās sastapt grāmatas māksliniecei latvieti Ilonu Veturu (Ilona Wetterud), kas par savām mājām sauc Zviedriju, un izdot grāmatu Latvijā izdevniecībā “Baltais valis”.

Vineta Kravale jau daudzus gadus dzīvo tālu prom no dzimtenes – 11 gadus Īrijā, bet pēdējos trīs – Lielbritānijā. Kaut arī Vineta kā zivs ūdenī jūtas salās, pret Latviju ir saglabājušās siltas jūtas, un ne velti viņa ir uzrakstījusi grāmatu tieši latviešu bērniem. Jāteic, ka “Vāverēns Sams” nav parasta pasaku grāmata, tai ir psiholoģiska, terapeitiska ievirze ar mērķi motivēt bērnus un celt pašapziņu. Šī joma Vinetai nav sveša, jo pati nāk no daudz bērnu ģimenes, kurā kopā ar viņu augušas vēl sešas māsas, bet ikdienā Londonā viņa strādā par neurofīdbecka speciālisti un nodrošina smadzeņu treniņus.

Grāmata “Vāverēns Sams” aicina mazos lasītājus atkārtot labos vārdus un sevi paslavēt. Kāpēc, tavuprāt, bērniem ir svarīgi teikt sev labus vārdus?

Mācoties par smadzenēm un to darbību, uzzināju, ka tieši

bērībā mūs visvairāk ietekmē labie un sliktie vārdi, ko pasaka vecāki vai apkārtējie. Sanāk tā, ka bērni ir kā sūklītis, kas visu uzsūc. Bērībā rodas pamats visai dzīvei un izkristalizējas, kam turmāk viņi ticēs un kam neticēs, tāpēc tieši šajā laikā mums bērnos jāiegulda vislabākais. Ar labajiem un sliktajiem vārdiem mēs bērniem ieprogrammējam viņu dzīvi – kā veiksies nākotnes attiecībās, darbā, saskarsmē ar citiem. Ja mēs sakām bērniem, ka viņi ir muļķi, ka neko nespēj, tad viņos kā traukā krāsies šie sliktie vārdi, un viņi tā par sevi neapzināti domās, kad būs jau pieauguši. Taču mēs varam darīt tieši pretēji – teikt labus vārdus, pacelt bērna pašvērtējumu un izaudzināt viņu par

pašparliecinātu un laimīgu cilvēku.

Manis uzrakstītā grāmata ir veids, kā bērnus un arī viņu vecākus mudināt teikt labus vārdus vai uzmundrinājumus sev vai citiem. Mana galvenā doma, ko pasniedzu caur grāmatu – cik svarīgi ir tas, ko mēs sakām, ko sakām pašiem sev un ko mums saka citi. Es gribu atgādināt, ka ikdienā tiekam piepildīti ar vārdiem, ko dzirdam un sakām.

Grāmatā vāverēns krāj labos un sliktos vārdus burciņā. Kā tev radās šī ideja?

Šo niansi es nosapņoju! Es sapņi redzēju ainu, kurā ir glāze un tajā pil ūdens lāses ar vārdiem “mīlestība”, “labestība” un citiem. Lāses pilēja līdz ūdens sāka šļākties ārā no glāzes. Tas bija ļoti spilgts sapnis, gluži kā reāla bilde. Kad pamodos, nolēmu, ka sapnis man jāpārveido digitālā attēlā. Es arī analizēju šo sapni un nonācu pie secinā-

juma, ka glāze esam mēs paši un ūdens lāses ir vārdi, ko mums saka vecāki, draugi un tuvinieki. Tas, ko mums iepilina, vēlāk šļācas ārā, kad trauks ir pilns. Šo principu es iedzīvināju grāmatā.

Pastāsti, kas ir vāverēns Sams? Kā izvēlēties šo dzīvnieciņu?

Man ļoti patīk vāveres – te, Londonas parkos, viņu ir daudz. Tās ir ļoti skaistas, ar kuplām astēm. Reiz es gāju pa parku un iedomājos, ka stāsta galvenais varonis varētu būt vāverēns. Bet vārdiņš Sams radās pavisam spontāni – domāju, kā nosaukt vāverēnu, un tieši šis vārds pirmais man iešāvās prātā. Arī grāmatā vāverēns dzīvo lielā, skaistā parkā, gluži kā manis redzētais dzīvnieciņš Londonā.

Runājot par stāstu rakstīšanu, man bieži vien, domājot par kādu situāciju, prātā uzauzt metaforiska bilde. Sacerot stāstu par dusmu akmeņiem, es domāju par piedošanu un pēkšņi iztēlojos lauku ar akmeņiem. Šādā laukā nevar izaugt neviens augs. Tur ir lieli akmeņi un mazi akmeņi, mazos mēs paši varam nolasīt no lauka, bet lielos mēs nevaram aizvērt bez citu palīdzības. Tas var būt kāds cilvēks, ar ko mēs varam izrunāties. Piedodot no lauka tiek nocelti akmeņi, atsedzas augsne un augs var izaugt.

(Turpinājums 11. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents Egils Levits ANO Ģenerālās Asamblejas 76. sesijā

Covid-19 uzskatāmi apliecināja, cik mūsu sabiedrība ir nepasargāta no dezinformācijas ietekmes, uzsvēra Valsts prezidents Egils Levits savā uzrunā ANO Ģenerālās asamblejas 76. sesijā. Latvijas atbilde uz dezinformācijas izplatīšanas mēģinājumiem ir darbs pie augstākas sabiedrības noturības – padziļinot izpratni par dezinformāciju kā parādību, atbalstot neatkarīgus un daudzveidīgu viedokļu pauzošus plašsaziņas līdzekļus, iesaistot pilsonisko sabiedrību, kā arī piedāvājot apgūt medijpratību. (...)

Runājot par ANO pieņemtajiem ilgtspējīgas attīstības mērķiem, Levits uzsvēra, ka Latvijas apņēmība strādāt miera, tiesiskuma un labas pārvaldības vārdā ir īpaši cieša. Viņš akcentēja, ka bez labas pārvaldības nav iedomājama cilvēktiesību, demokrātiskuma un tiesiskuma principu iedzīvināšana, tādēļ Latvija savās attīstības sadarbības programmās koncentrējas uz valsts pārvaldes, tiesiskuma, dzimumu līdztiesības un vides aizsardzības principiem. (...)

Pēc prezidenta sacītā, Latvija ir pierādījusi, ka var palīdzēt rast risinājumus globāliem drošības apdraudējumiem, tādēļ Latvija vēlas iegūt ANO Drošības padomes nepastāvīgā locekļa statusu 2026. līdz 2027. gadā. Levits uzsvēra, lai pārvarētu mūsdienu laikmeta radītus šķēršļus, ANO un tās Drošības padomei ir jāparāda vēlme mainīties un veikt sen gaidītās reformas.

Valsts prezidents Mičiganas universitātē

23. septembrī Valsts prezidents Egils Levits ASV Mičiganas Universitātē, tiekoties ar studentiem un mācībspēkiem, uzsvēra transatlantisko attiecību nozīmi turpmāko ASV un Eiropas Savienības sakaru veidošanā. “Šobrīd piedziņojam pārmaiņu laikus pasaulē, bet mūsu transatlantiskās attiecības joprojām paliek nemainīgi ciešas,” sacīja Valsts prezidents. Tāpat E. Levits akcentēja, ka ASV un Eiropas Savienībai ir arī turpmāk jāpūlino pūlīni demokrātijas un līkuma varas vērtību aizstāvēšanai.

Ar universitātes jurisprudences profesoriem Valsts prezidents iztīrāja jautājumus par tiesību

politikas jautājumiem digitālajā vidē, par Eiropas Savienības un ASV šī brīža pieeju šai tematikai, kā arī lomu, kas šobrīd gulstas uz juridisko zinātņu ieguldījumu digitālās tiesībspolitikas tālākā izstrādē.

Diskusijā E. Levits arī tika iztaujāts par tiesu sistēmas attīstību Latvijā, Baltkrievijas izraisīto migrācijas hibrīdizbrukumu pie Baltijas valstu un Polijas robežām, kā arī aktuāliem starptautiskiem notikumiem.

Imanta Lancmaņa grāmata “Dievinātā Doroteja” franču valodā

20. septembrī Latvijas vēstniecībā Francijā notika grāmatas “Dievinātā Doroteja” atvēršanas svētki. Vēstnieks Francijā Eduards Stiprais uzņēma vēstniecībā grāmatu autoru, mākslas zinātnieku, gleznotāju un Rundāles pils bijušo direktoru Imantu Lancmani, lai prezentētu grāmatas “Dievinātā Doroteja” publikāciju franču valodā – *Divine Dorothee. Dernière duchesse de Courlande*, kas izdota izdevniecībā *Lacurne*.

Imants Lancmanis iepazīstināja klātesošos ar Kurzemes hercogienes Dorotejas saistību ar Franciju caur franču diplomātu Taleirānu, kā arī stāstīja par grāmatas tapšanu. Grāmatas prezentācijā piedalījās arī tulkotāja Dita Podskočija un izdevniecības *Lacurne* direktors Sedriks Defužerols (*Cédric de Fougerolles*). Pasākumu apmeklēja galvenokārt žurnālisti, mākslas zinātnieki, grāmatnīcu īpašnieki, kā arī Kurzemes hercoga pēcteči, piemēram, Princis Ernsts Johans Bīrons ar kundzi un Latviešu apvienības Francijā pārstāvji.

Uzturēšanās laikā Francijā Imants Lancmanis prezentēja grāmatu arī Valansē pili (*Chateau de Valençay*) kultūras mantojumu dienu ietvaros, un tāpat arī Parīzē grāmatnīcā *Lardanchet*. Imanta Lancmaņa vizīte Francijā norisinājās sadarbībā ar asociācijām VIA ARS, MAECENAE un Rundāles pili.

Vācijas parlamentā ievēlēta arī latviē Zanda Martena

Zanda Martena

Vācijas parlamentā no sociāldemokrātu saraksta ievēlēta arī latviē Zanda Martena, liecina provizorisks vēlēšanu rezultāti.

Martena ir augusi Liepājā, bet jau 11 gadus dzīvo un strādā Vācijā.

“Kamēr es to uzzināju, bija gaļa nakts, bija jāgaida vēlēšanu rezultāti. Un tikai pussešos, kad tika paziņoti galīgie vēlēšanu rezultāti, bija skaidrs, ka esmu iekļuvusi Vācijas parlamentā. Un bija sajūta – jā, es esmu to sasniegusi!” intervijā Latvijas Televīzijai stāstīja Zanda.

Baltu vienības diena Kuldīgā

20 gadi, kopš Latvija un Lietuva svin Baltu vienības dienu, apritēja pērn, bet pandēmijas dēļ svētki tika atlikti uz šo rudeni. Mājas mātes loma šoreiz bija uzticēta Kuldīgā. Svētkos tikās ne tikai abu valstu pārstāvji, bet uz vienas skatuves tikās abu valstu tradicionālās kultūras kopēji, ļāva iepazīt senos arodus un kopā sadziedājās Senajā uguns nakts.

Baltu vienības dienas pasākumu programma bija daudzveidīga un piedāvājumā bija gan seno amatu tirgus, gan dažādas meistarklases, latviešu un lietuviešu mākslinieku

koncerti.

Varēja piedalīties foto orientēšanās spēlē, bija arī oficiālās parlamentu pārstāvju uzrunas un Latvijas – Lietuvas diplomātu koļa uzstāšanās.

“Ikviens no mums ar savām zināšanām un pieredzi, prasmēm un neatlaidību vairo mūsu tautu spēku. Paldies jums par Latvijas un Lietuvas sadarbībā paveikto un radošajām nākotnes iecerēm,” sacīja Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece 25. septembrī, atklājot Baltu vienības dienas svinības Kuldīgā.

“Baltu vienības diena aicina mūs satikties dažādos Latvijas un Lietuvas novados, apzināties savas baltu saknes un vienlaikus arī Eiropas valodu un kultūru daudzveidību,” sacīja I. Mūrniece, atzīmējot, ka baltu tautas saista līdzīgs pasaules redzējums un šodien mēs svinam Latvijas un Lietuvas draudzību un vienotību.

Ināra Mūrniece

Diplomāti un kopienu pārstāvji atzīmē Baltu vienības dienu Otavā

2000. gadā Latvijas Saeima un Lietuvas Seims 22. septembrī no-

teica par Baltu vienības dienu. 22. septembrī pulksten 17. Parlamenta pakalnā blakus Kanadas Konfederācijas simtgades liesmai latviešiem un lietuviešiem pievienojās draugi no Kanadas, Polijas, Igaunijas, Ukrainas u. c., lai izteiktu cieņu, atbalstu un solidaritāti visiem tiem, kas cīnās par brīvību un stingri iestājas par demokrātiju, tuvumā un tālumā.

Latvijas vēstnieks Kārlis Eichenbaums, uzrunājot klātesošos uzsvēra, ka “mūsu senču alkas pēc brīvības, kopīga sadarbība un katra individuālā varonība kaldināja mūsu uzvaru pār Livonijas zobenbrāļiem vēsturiskajā Saules kaujā tālajā 1236. gada 22. septembrī. Arī šodien šī ir diena, kad jādomā par sadarbību, godīgu un drosmi.” Ideja arī Kanādā pulcēt cilvēkus kopā šajā dienā radās Inārai Eichenbaumai, un tradīcija šeit tika aizsākta 2016. gada septembrī kā Latvijas vēstniecības Kanādā iniciatīva, uzaicinot pievienoties arī otrai Latvijas tuvāko kaimiņu – igauņus. Dalībnieki ir aicināti ņemt līdzī nelielus savu valstu karogus.

Latvijas zinātnieki atgriežas ledāju valstībā

Latvijas Universitātes Ģeografijas un Zemes zinātņu fakultātes (LŪ ĢZZF) zinātnieki Kristaps Lamsters, Jānis Karušs, Pēteris Džeriņš, Juris Ješkins pēc divu gadu pārtraukuma atgriežas Svalbāras arhipelāgā Norvēģijā, lai ledāju valstībā turpinātu iesāktos pētījumus. Pandēmija bija apturējusi lielu daļu pasaules zinātnisko ekspedīciju uz polārajiem reģioniem.

Latvijas zinātnieku nometne Svalbārā

Zinātnieki izpēti izraudzījušies Valdemarbrēna un Irenebrēna ledāju, kā arī noskatījuši vēl citus, kur varētu darboties. Viņi grib noskaidrot – cik lielu masu tie zaudējuši un kas notiek ar ledāju termisko struktūru. Pētījumi rit, galvenokārt izmantojot Latvijā ražotu ģeoradaru un bezpilota lidaparātus.

Latviešu zinātnieces, kas “uzlauz” Covid-19 vīrusu

Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrā (BMC), kur notiek iespaidīgi atklājumi cilvēka ģenētikā, virusoloģijā un vēža izpētē, kopš pandēmijas sākuma bez pārtraukuma tiek pētīts SARS-CoV-2 vīrusa genoma unikālais rokkraksts.

Monta Brīvība un Ilze Elbere

Bistamā vīrusa izpētē kopumā ir iesaistīti vairāk nekā 10 zinātnieki – arī jaunās pētnieces Monta Brīvība un Ilze Elbere, kas nesēn pabeigušas doktorantūras studijas. Pandēmija mainījusi akcentus abu zinātniskajās prioritātēs.

Atklāta diasporas slēpņu serijs “Mans dārgums Latvijā”

Latviešu valodas aģentūra, tuvojoties Eiropas valodu dienai, 24. septembrī atklāja diasporas slēpņu serijs “Mans dārgums Latvijā” un unikālas slēpņu meklēšanas sacensības. Diasporas latvieši ir izveidojuši un kļuvis par krustvecākiem 33 slēpņiem Latvijā. Tiek aicināts līdz 22. oktobrim atrast pēc iespējas vairāk šīs serijs slēpņu un iegūt vērtīgas balvas! Slēpņu apraksti: <https://coord.info/BMA77M8>. Vairāk informācijas: www.valoda.lv.

Slēpņu krustvecāki ir latvieši 18 valstīs. Pie katra slēpņa ir minēts arī krustvecāku vārds. Slēpņi sākas ar 36 latviešu alfabēta burtiem: Apes Raganu klintis, Ārcieņa brīvdabas baznīca, Bajārkroga dzirnavas. (...) Ēdoles pils utt.

Nākotnē Zemessardze spēlēs aktīvāku lomu cīņās laukā

Zemessardze nākotnē ieņems arvien nozīmīgāku lomu arī sabiedrības audzināšanā un tās aktīvākā iesaistī valsts aizsardzībā. Mūsdienu draudi nav tikai militārs uzbrukums, bet arī vīrusi, dezinformācija, tāpēc Zemessardze, kuŗā dien dažādu jomu pārstāvji, spēš ieņemt daudz aktīvāku lomu arī nekonvencionālās cīņās laukos.

Pauls Irbins priekšplānā.

Šādu pārliecību intervijā *Sargs.lv* pauz cilvēks, kuŗa ikdienu lielākoties saistīta ar kosmosu un tagad arī ar Zemessardzi – Kosmosa izziņas centra projekta vadītājs, Latvijas Kosmosa industrijas asociācijas prezidents un Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) astronautu kandidāts Pauls Irbins. Pēc militārās pamatpamācības viņš pat apsvēris domu atteikties no dažiem hobijiem, lai tikai rastu vairāk laika sevī realizēšanā tieši Zemessardzē. Viņaprāt, būtiskākais, ko var sniegt Zemessardze – palīdzēt sevi attīstīt profesionāli, iegūstot zināšanas, iemaņas un attieksmi, kas nepieciešamas mūsdienīgā un mainīgā pasaulē. Tā arī iemāca izrādīt cieņu un uzticēties jebkuras profesijas pārstāvim.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Paula Irbina pamatnodarbošanās pašlaik ir Cēsīs, kur viņš veido Kosmosa izziņas centru. Tā ir ar izglītību saistīta iestāde, lai veicinātu jauniešu interesi par mācīšanās kopumā, par tehniskām zinātnēm un, protams, par kosmosu.

Kosmosa izziņas centrs

“Mūsu ambīcija ir veidot lielāko šāda veida centru Ziemeļeiropā, jo tuvumā ne austrumos, ne rietumos tādu centru nav. Līdz ar to tas ir diezgan ambiciozs projekts,” uzsver Kosmosa izziņas centra projekta vadītājs.

Dace Gaile – viena no labākajām simt uzņēmējām Anglijā

Uzņēmēja Dace Gaile. Fonā – īpaša vizuālojošo paneļu siena

No pirmās pārdotās lietas par pusotru mārciņu līdz miljonu apgrozījumam četrus gadus laikā – latviešu uzņēmējas Daces Gailes panākumi biznesā izpelnījušies ievērojamu un atzinību visā pasaulē. Šobrīd viņas uzņēmums ir guvis divas kārtējās prestižās balvas, saņem pasūtījumus no augstākās klases slavenībām, pasūtījumus no populārākajiem televīzijas šoviem un eksportē produkciju uz daudzām pasaules valstīm. Šobrīd Daces Gailes uzņēmumam *All Things Decor Ltd.* ir vairāk nekā miljons mārciņu liels apgrozījums, turklāt izolācijas laikā tas dubultojies, pateicoties veiksmīgai biznesa virzienā pārkārtošanai. Jau pērn uzņēmums bija ticis finālā vairākās Lielbritānijas biznesa balvu nominācijās un Dace iekļuva arī *Great British Entrepreneur AWARDS* biznesa sieviešu *TOP 100* – tas nozīmē, ka viņa atzīta par vienu no simt labākajām Lielbritānijas uzņēmējām.

Koalicijā vienojas par 2022. gada budžeta projektu

Koaliciju veidojošās partijas un to atbalstošie Saeimas politiķi vienojušies par 2022. gada budžeta projektu. Tā pēc partiju sarunām medijiem paziņoja premjērs Krišjānis Kariņš (*Jaunā Vienotība*). Kariņš sacīja, ka par nākamā gada budžeta projektu politiski vienojušās četras koalīcijas partijas, kā arī Saeimas deputātu “Stabilitātes grupa” Ata Zakatistova

vadībā. Valdība par budžeta projektu lēma 24. septembrī. Vēlāk par budžetu būs jālemj arī Saeimai.

Premjērs atklāja, ka 2022. gada budžetā cer veicināt gan ekonomikas izaugsmi un iedzīvotāju labklājību, gan atsevišķu nozaru attīstību. Bet taujāts par 2022. gada budžetā paredzēto deficītu un plānoto aizņemšanos, Kariņš norādīja, ka precīzi par to varēs informēt finanšu ministrs. Vienlaikus viņš uzsvēra, ka nākamgad nav plānota nodokļu celšana.

Pievērš uzmanību klimata problēmām

Iepretim Ministru kabineta ēkai 24. septembrī aptuveni 30 cilvēki mēģināja pievērst uzmanību klimata ne vienlīdzībai.

Daļai cilvēku rokās plakāti latviešu vai angļu valodā ar vārdiem “Pasaule skatās”, “Nākotne ir mūsu rokās”, “Saglabājam mežus”, “Izziņojiet klimata ārkārtas situāciju”. Tāpat aktivisti vienojās kolektīvos uzsaukumos, kā, piemēram, “Zemeslode sauc, laika nav daudz”, “Sliktai politikai – nē, jāieklausās zinātnē”.

Infektologs: Latvijā šī ziema izskatās ļoti skumja

Citās valstīs ierobežojumi tiek ievēroti, bet Latvijā ne. Ir ierobežojumi, ko ir viegli kontrolēt, bet tas netiek darīts, intervijā LTV raidījumā *Rīta panorāma* norāda Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas infektologs, Latvijas Universitātes profesors Uga Dumpis (*attēlā*). “Latvijā šī ziema izskatās ļoti skumja,” min Dumpis, prognozējot slimības gaitas

attīstību. Skaidrojot, kāpēc vakcīnācijas aptvere pret *Covid-19* ir tik zema, speciālists norāda: “Pie trūkst vienotības apziņas, un tādas kopējas apziņas pret sabiedrību.” Viņš uzsver, ka saslīmšanas pieaugumā ir jāpanāk “lūzuma punkts”. Vaicāts, vai tādējādi uzskata, ka cilvēkus vajadzētu aktīvāk vai bargāk sodīt par ierobežojumu neievērošanu, Dumpis atbildēja, ka nevar par to spriest, bet skaidri redzams, ka patlaban ierobežojumu neievērošana Latvijā ir liela problēma. “Šis vīruss nepazudīs, varbūt būs jauni varianti, bet tādi smagai situācijai, kāda ir tagad, pēc šīs ziemas, manuprāt, nevajadzētu turpināties.”

Domā izraudzīties nakts mēru Rīgas naktsdzīves uzlabošanai

Rīgas domes deputāti lems par nakts mēra iecelšanu dzīves kvalitātes uzlabošanai nakts tumšajā laikā, liecina Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komitejā iesniegtā informācija. Deputātiem tiek piedāvāta prezentācija par to, kā vēsturiski tikusi organizēta nakts dzīve pilsētās. Tiek norādīts, ka, pašplūsmā atstāta, nakts dzīve izpaužas kā cilvēku pastiprināta alkohola lietošana, ballītes un trokšņošana. Savukārt, ja tā tiek apzināti organizēta, tad kļūst daudzveidīga, pilnvērtīga un droša.

Kā piemērs prezentācijā iekļauta Ņujorkas nakts dzīve, kas iedalīta vairākās kategorijās – bāri, ēdināšanas pakalpojumi, māksla un kultūra, sports un atpūta. Galvenie problēmjautājumi Rīgā esot apgaismojuma neesamība, dažādu aktivitāšu trūkums, drošības izaicinājumi, tostarp konflikti, alkohola un narkotiku lietošana, transporta trūkums, prostitūcija u. c.

Viens no risinājumiem, lai uzlabotu situāciju un organizētu nakts dzīvi, būtu nakts mēra postena izveidošana. Viņš rūpētos par pilsētas naktsdzīves organizēšanu un politikas veidošanu, būtu arī mediators naktsdzīvē iesaistīto attiecību regulēšanā. Kā pozitīvie piemēri nakts dzīves organizēšanai tiek minēti jau agrāk Rīgā rīkotie pasākumi – Mūzeju nakts, Baltās nakts, Nakts zoologiskajā dārzā, “Staro Rīga”, Krastu mačs u. c.

Rīgā norisināsies Aleksandra Čaka 120 gadu jubilejai

veltīts pasākumu cikls. 27. oktobrī dzejniekam, rakstniekam, vienam no latviešu urbānās dzīves aizsācējiem Čakam apritēs 120. jubileja. Godinot dzejnieku gadadienā un pieminot viņa literāro mantojumu, Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu apvienība rīko Čaka jubilejai veltītu pasākumu ciklu, kas sāksies oktobrī un turpināsies novembrī.

Dobelē vēlas iedzīvīnāt radošuma ideju “Hilda”

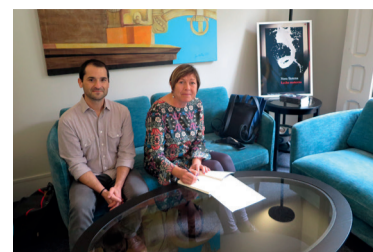
Gleznotājas un rakstnieces Hildas Vikas (1897–1963) dzīves ceļi trīs gadus desmitus veduši uz Dobeli. Mūslaikos, godinot viņas radošo devumu, dobelnieki attīsta ideju par Vikai veltītu kultūrvietu. Dobelē ir Hildas Vikas iela un pērn viņas vārdā godāts arī ceriņš. Mūzejā, protams, ne vienu reizi vien rīkotas piemiņas izstādes. Tomēr dobelniekiem ir pārliecība, ka par Vīku jāstāsta vēl vairāk. Sekojoši – radīta ideja par kultūrtelpu “Hilda” Skolas ielā 9, ēkā, kas tautā saukta par “ģenerāļa māju”.

“Šeit būtu ekspozīcija un izstāžu telpa māksliniecei Hildai Vikai, bet reizē mēs arī aicinātu radošus cilvēkus uz dažādiem pasākumiem, darbnīcām,” skaidro Dobeles Novadpētniecības mūzeja krājuma glabātāja Iveta Gudiņa. Savukārt kultūrvietu “Hilda” savienībā ar blakus esošo Dobeles Mākslas skolu varētu dēvēt par Mākslas kvartālu.

VĒSTNICĪBU ZIŅAS

SPĀNIJA. Lai populārizētu latviešu literatūru Spānijā, 24. un 25. septembrī, Starptautiskās grāmatu izstādes *Feria del Libro* ietvaros, Madridē notika rakstnieces Noras Ikstenas romāna “Mātes piens” tulkojuma spāņu valodā *Leche materna* prezentācijas pasākumi. 24. septembrī Latvijas vēstniecība Spānijā rīkoja romāna prezentāciju latviešu diasporas pārstāvjiem, un pasākumu ar uzrunu atklāja Latvijas vēstnieks Spānijā Māris Klišāns. N. Ikstenas – vienas no latviešu mūsdienu prominentākajām rakstniecēm – romāns spāņu valodā izdots laikā, kad Latvija un Spānija atzīmē diplomātisko attiecību simtgadi, tādējādi padziļinot abu valstu sadarbību kultūras un literatūras jomās.

• 22. septembrī Latvijas vēstnieks Spānijā Māris Klišāns piedalījās Spānijas Diplomātijas akadēmijas un Spānijas profesionālās futbola līgas *La Liga* organizētās izstādes “Futbols mieram” valstu futbola izlašu krekli izstādes atklāšanā *Wanda Metropolitano* stadionā Madridē. Pateicoties vēstniecības sadarbībai ar Latvijas Futbola federāciju, Latvijas futbola izlases krekls ir apskatāms izstādē, tādējādi populārizējot Latvijas vārdu starp daudzu valstu futbola krekliem. Latvija piedalās izstādē laikā, kad Latvija un Spānija atzīmē diplomātisko attiecību simtgadi, un šis ir labs piemērs kā tiek stiprināta abu valstu sadarbība arī sporta jomā.

NORVĒGIJA. 23. septembrī Oslo, Norvēģijā, notika Latvijas Republikas ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Norvēģijas Karalistē Mārtiņa Klīves akreditācija. Svinīgā ceremonijā Karaliskajā pili vēstnieks iesniedza akreditācijas vēstuli Norvēģijas karalim Haraldam V. Sarunā ar Viņa Majestāti vēstnieks atzīmēja Latvijas un Norvēģijas labās divpusējās attiecības, aktīvo ekonomisko un reģionālo sadarbību, kā arī ciešo partnerību NATO.

BELĢIJA. 20. septembrī Latvijas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Artūrs Toms Plešs uzturējās vienas dienas vizītē Belģijas Flandrijas reģionā. Vizīte bija Latvijas vēstniecības Belģijā, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un LIAA Inovāciju un tehnoloģiju biroja Briselē sadarbības rezultāts. Vizītes ietvaros ministrs Artūrs Toms Plešs tikās ar Flandrijas ministru prezidentu Janu Jambonu un pārrunāja abu pušu sadarbības iespējas valsts pārvaldes digitālās efektivitātes uzlabošanai un iedzīvotāju digitālo spēju stiprināšanai.

Kamēr ideja par kultūrvietu vēl nav realizējusies, Dobeles Novadpētniecības mūzeja līdz 24. septembrim piedāvā Vikas 20. gadsimta. 20. – 30. gadu zīmējumu izstādi. Darbos atklājas daudzveidīgi, pat eksotiski sižeti un tēli, idealizētas, piesātinātas ainas un detaļu stilizācija.

Plānots, ka rekonstrukcijas pirmais posms noslēgsies nākamā gada vasaras nogalē, kad būs veikta arēnas pārbūve.

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

Ziņas isumā

• Saeima 23. septembrī, pieņēma jaunu **Latvijas Bankas likumu**, kas noteiks regulējumu valsts centrālās bankas darbībai pēc tās apvienošanas ar Finanču un kapitāla tirgus komisiju. Likuma projekts izstrādāts, lai noteiktu Latvijas Bankas pārvaldes struktūru un darbību pēc plānotās Finanču un kapitāla tirgus komisijas pievienošanas bankai, ievērojot monetārās politikas, kā arī finanču un kapitāla tirgus dalībnieku uzraudzības un noregulējuma iestādes funkciju neatkarību.

• Valsts policija par 18. augusta protesta akciju “pret obligātu vakcināciju” notikušajiem pārkāpumiem Saeimas deputātam **Aldim Gobzemam** (*Likums un kārtība*) piemērojusi administratīvos sodus 6700 eiro apmērā.

• **Kopumā kontrabandas dēļ** Latvijas valsts gadā neieņem ap 100 miljoniem eiro. Katra piektā jeb 18% no patērētajām cigaretēm Latvijā ir nelegālas izcelsmes.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

Rīgas cirka rekonstrukcijas darbu laikā atrastas vēstures liecības

JURIS
LORENCIS

Divas zemes, kas gadsimtiem ilgi iespaidojušas Latvijas likteni – Krievija un Vācija. Abās septembra nogalē ar nedēļas atstarpī notika parlamentu vēlēšanas. Pirmie 19. septembrī savu parlamentu jeb Valsts Domi ievēlēja Krievijas pilsoņi. Pavisam Domē ir 450 deputātu. Pusi no tiem ievēl pēc partiju sarakstiem līdzīgi kā Latvijā, bet otru pusi – vienmandāta vēlēšanu apgabalos. Balsojot pēc “partiju listēm”, lielāko panākumus guva partija “Vienotā Krievija” (prezidenta Putina galvenais balsts) – 49,8% balsu. Aiz tās seko Komunistiskā partija – 18,9%, Liberāli – demokrātiskā partija – 7,6%, partija “Taisnīgā Krievija” – 7,6% un partija “Jaunie cilvēki” ar 5,3% balsu. Savukārt vienmandāta vēlēšanu apgabalos gandrīz pilnībā uzvarējuši “Vienotās Krievijas” izvirzītie kandidāti. Tāpēc nākamajā Valsts Domē “Vienotajai Krievijai” būs 324 mandāti, tātad nospiedošs vairākums. Komunisti parlamentā ieguvuši 57 vietas, partija “Taisnīgā Krievija” – 27, Liberāli – demokrātiskā partija – 21, bet “Jaunie cilvēki” – 13 vietas. Domē iekļuvuši arī daži sīkpartiju izvirzītie kandidāti.

Politikas vērotāji un Krievijas opozīcija (komunistus ieskaitot!) šīs vēlēšanas raksturo kā nedemokrātiskas un “nozagtās”. Šodien, kad teju katram cilvēkam kabatā ir mobilais telefons ar kameru, grūti kaut ko noslēpt. In-

ternētā klist neskaitāmas liecības par vēlēšanu rezultātu viltošanu. Visbiežāk nofilmēti skati ar vēlēšanu komisiju darbiniekiem, kuŗi bāz urnās biezas pakas ar aizpildītiem balsošanas biļeteniem. Matēmatiķi ir analizējuši vēlēšanu statistiku dažādos Krievijas reģionos un atklājuši divainas anomālijas gan vēlēšanu aktivitātes, gan nodoto balsu skaita ziņā. Tāpat tiek izteiktas aizdomas, ka elektroniskā vēlēšanu sistēma esot “pielabojusi” balsis par labu “Vienotajai Krievijai”. Eiropā jau atskan balsis, kas aicina neatzīt Krievijā notikušās vēlēšanas. Vai tas ko mainīs? Diezin vai. Izskatās, ka Krievijas iedzīvotājus pagaidām apmierina valstī notiekošais. 25. septembrī Maskavā ap 1000 cilvēku pulcējās komunistu rīkotā mitiņā, lai protestētu pret vēlēšanu rezultātu viltošanu. Necīgs skaitlis 14 miljonu metropolē. Tātad rīt un parīt Krievijā nekas būtiski nemainīsies. Viens labums no šī balsojuma tomēr būs – mēs Latvijā vismaz zinām, ar ko varam rēķināties nākotnē. Bet Krievijas vēsture mums liecina, ka šī stabilitāte ir mānīga. Tieši stagnācijas un iekavēto reformu dēļ Krievija 20. gadsimtā divas reizes tikusi iegrūsta chaosā un iekšēji sabrukusi. Pirmo reizi – pēc 1917. gada bolševiku apvērsuma, tā saucamās Oktobra revolūcijas. Otrā reizi – 1991. gadā, sabrūkot Padomju Savienībai. Abas reizes latvieši prata izmantot radušās jukas,

1918. gadā izcīnot neatkarību un 1991. gadā to no jauna atgūstot. No šāda viedokļa raugoties, Krievijas stagnācija Latvijai ir izdevīga. Jo tā vājina Krieviju, padara mazāk ietekmīgu. Tikai viens piemērs – kosmosa tehnoloģijas, kuŗas šodien izmanto Krievija, ir mantotas vēl no PSRS laikiem. Putina Krievija nav spējusi radīt neko līdzīgu Ilona Maska “Space X” raķetēm.

Savukārt Vācijā 26. septembrī šis valsts pilsoņi ievēlēja federālo parlamentu jeb Bundestāgu. Provisoriskie vēlēšanu rezultāti, kas bija pieejami pirmdienas, 27. septembra rītā, liecina, ka jaunajā Bundestāgā būs 735 deputāti. Ar nelielu balsu pārsvaru uzvarējuši sociāldemokrāti, kuŗiem parlamentā būs 206 vietas. Seko kristīgie demokrāti ar 196 vietām. Panākumus guvusi Zaļā partija ar 118 vietām un Brīvo demokrātu partija jeb liberāli ar 92 vietām. Viņiem seko labējā “Alternatīva Vācijai” ar 83 vietām un “Kreisa” partija, kuŗai Bundestāgā būs 39 deputāti. Balsu precizēšanas laikā šie skaitļi vēl var nedaudz mainīties, tomēr ir skaidrs, ka Vācijā būs jauna valdība. Pie pašreizējā balsu sadalījuma teorētiski iespējamas pat piecas valdības koalīcijas. Latvijai visizdevīgākās būtu tādas valdības, kuŗās ietilptu kristīgie demokrāti vai brīvie demokrāti. Visslabāk, ja abas šīs partijas. Labā ziņa ir tā, ka pie pašreizējā balsu sadalījuma Vācijā nav iespē-

jama sarkani – sarkani – zaļā valdība, kuŗā ietilptu sociāldemokrāti, “Kreisa” partija un zaļie. Izsakoties bez aplinkiem – Latvijai tā nebūtu izdevīga. Jo zaļo un kreiso uzskati drošības politikas jomā ir visai tālu no realitātes, tie pat ir bīstami. Piemēram, tiek diskutēts par atomieroču izvešanu no ASV bazēm Vācijā (zaļie) vai pat par Vācijas izstāšanos no NATO bloka (kreisie).

Kanclere Angele Merkele aiziet no politikas. Kad 2005. gadā viņa sēdās Vācijas kancleres krēslā, tikai retais iedomājās, ka jau pēc dažiem gadiem fizikas doktore no bijušās Austrumvācijas kļūs par vienu no ietekmīgajiem Eiropas politiķiem. Lai arī viņai dažkārt pārmet “īpašas attiecības” ar Putinu un atbalstu pretrunīgajam “Nordstream 2” gāzes vada projektam, kopumā viņa tomēr ir turējusi ES, NATO un tātad arī Latvijas “kanti”. Savas politiskās karjeras laikā ne reizi nav “sašmucējusies”, nav bīdījusi draugus un radus augstos valsts amatos. 2019. gada pavasarī es cimojos pie paziņām bijušajā Austrumvācijā. Ceļojuma laikā tiku speciāli aizvests uz nomaļo Hohenvaldes ciemu netālu Templinas. Šīs vietas galvenā atrakcija ir Angelas Merkeles brīvdienu māju. Atklāti sakot, biju ļoti pārsteigts – redzētais lika daudz ko pārdomāt. Viena no pasaules ietekmīgākajām politiķēm, Eiropas lielākās un bagātākās valsts kanclere nedēļas

nogales pavada pavisam vienkāršā, necilā mājā, kas tikpat labi varētu atrasties kādā Latvijas mazpilsētā. Vienīgais, kas to nodod, ir novērošanas kameras, bet tas ir saprotami, drošībai jābūt. Milzīgs kontrasts ar ārišķīgo greznību, kādā dzīvo daudzi politiķi bijušajās postpadomju valstīs! Merkeli dažkārt redzot vietējā veikalā pērkam produktus, vasarās kanclere rosoties pa dārzu, kur viņai ir zemeņu plantācija. Netāljā Templinas pilsētiņā Merkele pavadīja bērnību un skolas gadus. Lai saprastu viņas protestantisko askētismu, der zināt, ka Merkele uzauga luterāņu mācītāja ģimenē. Viņas tēvs 1954. gadā (tātad laikā, kad daudzi bēga no Austrumvācijas uz Rietumiem) pats labprātīgi pārcēlās no Hamburgas uz nomaļo Templinu pie Polijas robežas, lai šeit kalpotu Dievam un cilvēkiem.

Vai Vācijā radīsies jauns nācijas līderis? Ideālists, kuŗš spētu iedvesmot un aizraut arī pagurušo Eiropu? Gaidīsim un cerēsim.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

SALLIJA
BENFELDE

Vācijas Fridricha Eberta fonds (FES) veicis starptautisku pētījumu par jauniešu vērtībām Centrālā un Baltijas valstīs, tā rezultāti vēl tiek apkopoti un tiks publicēti gada beigās. Tomēr jau tagad atklājušies interesanti fakti par Latviju, kur tika aptaujāti 1200 jaunieši. Uzreiz jāpiebilst, ka fonds nepieder nevienai partijai, bet ir ar sociāldemokrātisku ievirzi.

Uz jautājumu, kuŗos laikos 20. un 21. gadsimtā Latvijai klāties vislabāk, gandrīz puse jeb 49% Latvijā uzrunāto respondentu atbildējuši, ka tas ir laiks pēc neatkarības atgūšanas vai pašreizējais periods. Tomēr būtiskas atbildēs ir starp tiem jauniešiem, kuriem dzimtā valoda ir latviešu, vai krievu valoda, vai arī krievu valoda ir tā, ko viņi lieto ikdienā, jo nāk no ģimenēm, kuŗās vienam no vecākiem dzimtā ir krievu valoda.

17 procentu aptaujāto jauniešu vecumā no 14 līdz 29 gadiem par Latvijai labāko periodu nosaukuši padomju laikus, kaut gan paši tos nav piedzīvojuši, jo tad vēl nebija dzimuši. Ja šo grupu skata pēc valodas, kuŗā viņi runā, tad aina ir cita. “Krievvalodīgajiem jauniešiem, sauksim tā, vai jauniešiem, kuŗiem dzimtā valoda ir krievu, absolūti pirmajā vietā izvirzās padomju laiks. 39 procenti krievvalodīgo jauniešu ir atbildējuši, ka tas ir labākais laiks Latvijas vēsturē, turpretī latviešu respondentu

gadījumā tie ir 10 procenti, tātad – četrreiz mazāk,” skaidro Mārtiņš Kaprāns, Latvijas Universitātes vadošais pētnieks. Turklāt interesanti ir tas, ka kopumā šie jaunieši var būt arī eiropiski noskaņoti, bet viņu uzskati acīmredzot veidojušies ģimenēs, kuŗas jūt nostālģību pēc Padomju Savienības laikiem. No visiem aptaujātajiem aptuveni ceturtdaļai daļai jauniešu uz jautājumu par labākajiem laikiem Latvijas vēsturē nav nekādas atbildes, viņiem nav viedokļa.

Lai gan jauniešu uzskatu veidošanā cēloņus droši vien var meklēt arī lielajā to skolu skaitā, kuŗās izglītība notiek krievu valodā un izglītības sistēmā kopumā, manuprāt, šī pētījuma fakti jau tagad izskaidro to, ka Latvijā ļoti daudzi neredz nedz to, ka Latvijas drošībai Krievija ir bīstams kaimiņš, nedz saprot, ka pašiecelto “tautas vadoņu” aicinājumi “gāzt režīmu” un draudzēties ar Krieviju apdraud gan valsti, gan viņus pašus. Pēdējā laikā šo nostāju ļoti bieži var redzēt sociālajos tīklos, un, protams, skaidrojumi par informatīvo un hibrīdkaru tiek uzverti kā muļķības, ar kuŗām vara tikai aizsedzoties.

Apliecinājums tam, manuprāt, ir arī kāds pagājušā gada Latvijas Universitātes Sociālo un politisko pētījumu institūta (LU SPPI) pētījums par Latvijas iedzīvotāju subjektīvo drošības uztveri. Izrādās – dažādu draudu, tostarp mi-

litāro, uztvere Latvijā ir ļoti atšķirīga, saka vadošā pētniece un LU Politikas zinātnes nodaļas profesore Žaneta Ozoliņa Tādu sabiedrības vispārējo attieksmi iezīmē arī 2020. gada sākumā veiktais Nacionālās aizsardzības akadēmijas Drošības un stratēģiskās pētniecības centra veiktais pētījums “Latvijas sabiedrības griba aizstāvēt valsti: vecinošie un kavējošie faktori”. Pēc tā datiem – pagājušajā gadā Latviju ar ieročiem rokās no potenciālā agresora būtu gatavi aizstāvēt 31 procenti respondentu, savukārt, 55 procenti iedzīvotāju valsti būtu gatavi aizstāvēt nemilitārā veidā, sniedzot cita veida atbalstu Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem.

LU SPPI veidoja fokusa grupas 12 pilsētās, cilvēkiem tika uzdoti dažādi jautājumi par to, kas viņus uztrauc, no kā viņi baidās. Diskusijas ilga vairākas stundas. Izvēlētajās pilsētās pēc fokusa grupu dalībnieku domām ļoti maza nozīme ir militāriem draudiem. Vienīgā pilsēta, kur tie tika minēti kā iespējami, ir Ādaži – acīmredzot tādēļ, ka militārās bāzes klātbūtne rada zināmu satraukumu, ka potenciālā militārā apdraudējuma situācijā tā varētu ciest pirmā. Gan interesanti, ka Liepājā, kur atrodas Nacionālo Bruņoto spēku (NBS) Jūras spēki, militārie draudi netiek uzskatīti kā nozīmīgi.

Visās pilsētās kā vieni no galvenajiem tika minēti ekonomiskie

draudi. Tāpat daudzviet pēc fokusa grupu dalībnieku domām pastāv arī politiskie draudi, ko minēja Rīgas, Rēzeknes, Jaunjelgavas un Daugavpils iedzīvotāji. Trešajā vietā pēc respondentu domām ierindojas personiskie draudi – kādā pilsētā vairāk minēti ar veselības aprūpi saistītie, citviet bažas par izglītību. Hibrīddraudus savā “top trīs” minēja iedzīvotāji Ādažos, Daugavpilī, Talsos un Valmierā. Savukārt Rīga ir vienīgā pilsēta, kur iedzīvotājus uztrauc potenciālie vides draudi. Iespējams, tas saistīts ar lielo ostu tuvumu un līdzīgiem vides riskiem, kuŗi nav tik izteikti citviet Latvijā.

Raksturojot Krievijas radītos draudus, pētījuma autori secina – lai arī Krievija kopumā tiek uzverta kā agresīvs kaimiņš ar visai grūti paredzamiem nodomiem, vairākums respondentu tomēr uzskata, ka Latvijai aktuālākas ir citas problēmas. Krieviju pētījuma dalībnieki ierindoja desmit lielāko apdraudējumu saraksta lejasgalā. Daudz lielāks apdraudējums, pēc iedzīvotāju domām, pagājušajā gadā bija politiskā nestabilitāte, stratēģiskās domāšanas trūkums valstiskā līmenī, ekonomikas ar gadiem nerisinātās sociālās problēmas, arī veselības aprūpes un izglītības sistēmas jautājumi. Ž. Ozoliņa skaidroja, ka respondentu emocionālo stāvokli lielā mērā ietekmē politiskā situācija Latvijā. Neticība valdībai un

politiskajām partijām transformējas neticībā sev, valsts nākotnei un tās attīstībai. To daudzi respondenti uzsvēra kā personisku draudu, norādot – kā var plānot ģimenes nākotni, ja valsti nav politiskās stabilitātes!?

Protams, Covid-19 situāciju ir tikai saasinājis, un, manuprāt, ir saprotams, ka iedzīvotāji vispirms domā par ikdienas lietām un jautājumiem. Tomēr situāciju tas tikai pasliktina, “tautas vadoņi” to veikli izmanto. Baidos, ka daudziem nostālģija pēc gadiem Padomju Savienības sastāvā var tikai pieaugt.

Kā jau vairākkārt esmu rakstījis – ir nopietnas bažas, ka mēs, Latvijas pilsoņi, sākam apdraudēt paši sevi un savu valsti. Ja nākamā gada Saeimas vēlēšanās tajā iekļūst Slesers un Gobzems ar savām partijām, tad ir gandrīz neapšaubāmi, ka Zaļo un zemieņu savienība būs ar mieru veidot kopīgu koalīciju, ja tām būs vairākums. Un tad valsts orientācija lēnām, bet stabili var mainīties Austrumu virzienā.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

Dzīve pagātnes ēnā

KRISTĪNE SAULĪTE,
PBLA priekšsēde

Pēc vairāku gadu plānošanas, maketēšanas, konkursu izsludināšanas, atļauju saņemšanas un līdzekļu vākšanas ir pienākusi diena, kad ar simbolisku lāpu iedegšanu 2021. gada 24. septembrī pieminēkla pakājē tika atklāta Brīvības pieminēkla izgaismošanas projekta būvdarbu sākšana.

Brīvības pieminēkla izgaismošanas idejas autors un galvenais dzinējspēks ir Latvijas Valsts prezidents (2007–2011) Valdis Zatlers, kurš pats par šo projektu saka: “Kad atskārtu, ka pieminēklis ir tumsā, nolēmu rīkoties!”

Mūsu tautas simboli arī izaicinājumu pilnos laikos ir un paliek mums visiem nozīmīgi un tautu vienojoši, un par tiem jārūpējas mums katram. Zinot mūsu brīvības un neatkarības trauslumu, saprotam, ka šī rūpe nedrīkst atslābt. Tāpēc ir prieks, ka šī mums visiem tik nozīmīgā tautas svēt-

vieta varēs tapt izgaismota, pateicoties Latvijas valsts un sabiedrības ievērojamam atbalstam. Kopumā Brīvības pieminēkla izgaismošanas projektam šobrīd jau ziedoti un piešķirti 420 000 eiro.

Brīvības pieminēkla izgaismošanas projekts ir iedalīts divās daļās: pirmā – paša pieminēkla izgaismošana; otrā – Brīvības bulvāra liepu alejas izgaismošana. Šobrīd ir nodrošināti tuvu, bet ne gluži visi nepieciešamie līdzekļi pieminēkla izgaismošanas darbu veikšanai, ieskaitot četru karogu mastu izgatavošanu, tādējādi atjaunojot vēsturisko skatu, kāds tas bija pieminēkla atklāšanas ceremonijā 1935. gadā. Šobrīd vēl nepieciešamā summa pirmajai daļai – paša Brīvības pieminēkla izgaismošanai ir 20 000 eiro.

Brīvības pieminēkli 2001. gadā atjaunoja galvenokārt ar ārzmēs dzīvojošo tautiešu atbalstu.

Ir prieks, ka arī Latvijā, kaut lēni, bet tomēr sabiedrība sāk ziedot valstiski un sabiedriski nozīmīgiem mērķiem.

Pirms diviem gadiem Mūžībā aizgāja mans tētis. Mans ziedojums Brīvības pieminēkla izgaismošanai bija arī ziedojums mana mīlotā tēta piemiņai.

Zinot, cik svēts Brīvības pieminēklis ir mums visiem – mūsu tautas sīkstuma, neatkarības un vienotības simbols – aicinu ikvienu atbalstīt gan paša pieminēkla izgaismošanas, gan arī Brīvības bulvāra liepu alejas izgaismošanas iecerētos un jau uzsāktos darbus.

Kā ziedot: saņēmēja nosaukums: Brīvības pieminēkla izgaismošanas fonds

Reģistrācijas numurs:

40008281139

Banka: Swedbank

Konta numurs:

LV18 HABA 0551 0459 3336 4

Bankas kods: HABALV22

MĀRIS
BRANCIS

Katru vasaru daudzviet Latvijā notiek isāki vai garāki plenēri, tos apmeklē mākslinieki, kas mīl gleznot dabā.

Plenēra glezniecība Eiropā pazīstama kopš 19. gs. vidus, kad to attīstīja impresionisti. Droši vien ir dzirdēti stāsti par to, ka Vilhelms Purvītis Mākslas akadēmijā katram studentam vasarā licis uzgleznot krietnu skaitu kučū. Šis prasības studentiem turpinājās līdz pat 20. gs. beigām, taču mūsdienu mākslas augstskolās reālistiskais īstenības attēlojums vairs nav tik izplatīts. Tomēr joprojām Latvijā gleznošana brīvā dabā ir ļoti svarīga kā tradīciju turpinātāja. To piekopj arī Jelgavas Mākslinieku biedrība.

Jūlijā Jelgavas Mākslinieku biedrību uzaicināja pie sevis Jelgavas jaunākā māsa Jaunjelgava, kas šogad atzīmēja nozīmīgu jubileju pilsētas dzīvē.

Šo apdzīvoto vietu senās dienās dēvējuši dažādi – 13.gs.tās vārds bija Sērene, 16. gs. Jaunpilsēta (*Neustadt*). Kad šī vieta kļuva arvien nozīmīgāka kā

Daugavas tirdzniecības ceļa punkts, latvieši to sauca par Jelgaviņu, Lubujelgavu un pat Jauno Rīgu. Savulaik šeit beidzās krācainā Daugava, te pārkrāva preces pajūgos, lai Krievzemes labību vai linus nogādātu uz Rīgu. Kurzemes un Zemgales hercogistes hercoga Fridriha laikā pilsēta piedzīvoja uzplaukumu, un hercoga atraitne Elizabete Magdalēna pēc vīra nāves 1646.gadā tai piešķīra vīra vārdu, nu pilsētiņa saucās Fridrihštate (*Friedrichstadt*). Tirdzniecība acīmredzami pievilka ebrējus, kuŗi 1881. gadā bija pat 71% no visiem pilsētniekiem. Joprojām lielu platību vietējā kapsētā aizņem senie ebrēju kapi, tur 1941. gadā tika arī nošauti ap 500 vietējo žīdu.

Šovasar uz Jaunjelgavu devās 12 mākslinieku. Šī nedēļa bija pati karstākā, tāpēc bija jāpielāgojas visai ekstrēmām apstākļiem, lai strādātu. Daži gleznotāji modās agri, lai izmantotu rīta stundu vēsumu, vai izmantoja gaŗos apgaismotos vasaras vakarus. Katrs autors meklēja sev

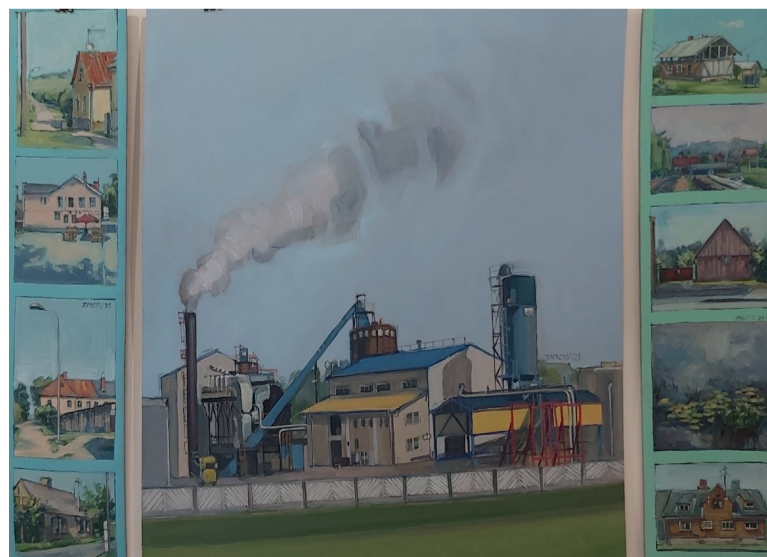
tuvus motīvus vai sīžetus, atrodot tikamus pilsētiņas gleznieciskākos nostūrus. Visus pievilināja Daugava, kur varēja atrast gan veldzi, gan sirdij tikamus skatus.

Svētku kulminācijas dienā 17. jūlijā, kad parkā bija paredzēta svinību atklāšana, koncerti un kad mums pilsētniekiem bija jā-rāda, ko mākslinieki īpašu ieraudzījuši un uzgleznojuši, piepeši negaidīti ribēja pārkoņi,

spoži zibsnija zibens šautras, sācās negants negaiss ar koku laušanu, spēcīgām lietus gāzēm, krusas kapāšanu, ūdens pārplūdinātām ielām un pat elektrības pārrāvumu. Likās jau, ka svētki beigsies tā arī nesākušies, taču pēc divarpus stundām debesis noskaidrojās, un jaunjelgavniekus aplaimoja pat saule. Izstādi brīvā dabā vairs nevarējām iekārtot, nelielas telpas atradām, taču visus darbus nevarējām izlikt.

Kad pēc laika – 14. septembrī Ādolfa Alunāna memoriālajā muzejā Jelgavā sarīkojām atskaiti par šīs vasaras plenēru Jaunjelgavā, arī te visu nevarējām parādīt – vienu daļu darbu nopirka Jaunjelgavā, arī telpas ierobežoja darbu skaitu – no katra mākslinieka varējām eksponēt 2-3 gleznas. Tomēr izstāde iznāca spēcīga – katrs autors ir tonālās glezniecības tradīciju turpinātāji. Ligita Caune, Ludmila Kolomenska, Agnese Krastenberga un Aļona Prokofjeva iemūžināja pilsētiņas galveno ielu ar tai raksturīgiem namiem. Dzintars Adienis un Arnis Ozols līdz ar citiem gleznoja Daugavas likumus un pretējā krastā redzamo daudzkrāsaino Klidziņu, kuŗu savulaik romānā “Zaļajā zemē” aprakstīja Andrejs Upīts. Kate Seržāne un Alberts Miķelsons meklēja īpašākus namus un vietas Jaunjelgavas nomaļākās vietās. Tekstilmāksliniece Vita Makra atrada bijušo mācītāja māju. Inese Mīlberga kā akvareli, tā grafīta zīmējumā atklāja seno ēku skaistumu, kurās atainojas bijusī pilsētiņas vēsture. Pavisam jaunu skatījumu uzrādīja Zane Neimane, kuŗa daudz uzmanības veltīja tā saucamajai industriālajai ainavai. Tā mūsu mākslā ir visai reta parādība, taču jaunā gleznotāja krāsās un formās atklāja granulu fabrikas ārējo formu neatkārtojamo pievilcību. Blakus šim darbam pievienoti vēl divi vertikāli gleznojumi ar Jaunjelgavas nomales ēku savdabīgo skaistumu, tādējādi atklājot šī nelielās pilsētas seju no gluži cita rakursa. Tāpēc jau plenēri notiek, lai atklātu kaut ko jaunu, neparastu, nebijušu, piemirstu.

Jelgavas Mākslinieku biedrība katru gadu cenšas izbraukt plenērā mazāk zināmās vietās un parāda, ka ikvienu Latvijas vietu ir mākslas cienīga.

Zane Neimane. Triptichs Jaunjelgavas skices

Ligita Caune. Vasaras rīts Jaunjelgavā

EGONS
EVERSONS

Pēc 28 gadiem rakstot šo stāstu ir daudz kas pazudis no atmiņas. Vados galvenokārt, no spilgtiem, lieliem pārdzīvojumu notikumiem, no kuriem daži ļoti dzīvi iespiedušies atmiņā. Vietas, cilvēki un notikumi stāv acu priekšā, it kā tie būtu notikuši tikai pirms dažiem gadiem. It sevišķi 1987. gada notikumi – pēc PBLA Dziesmu svētkiem braucot uz Latviju un pēc Helsinkiem ceļā uz Rīgu, un tad Rīgā. Tad mēs ieobraucām pilnīgi citā pasaulē, ko nepazinām, un vienmēr bija šaubas par mūsu drošību no Latvijas okupantu varas iestādēm. Bet, ja gribējām apciemot mūs tuvākos vai tālākos radus un paziņas, mūsu zemi, kur bijām dzimuši, šis bažas un uztraukums bija jāpārvar. Latvija, it sevišķi tā laika Latvija, mums bija gauži sveša, un to pazinām maz. Nebijām jau arī pilnīgi nevainīgi. Uz Latviju vedām, un arī vedām ārā no Latvijas dažādas aizliegtas lietas – kā grāmatas un citu informāciju par brīvās pasaules notikumiem, ko tur neatļāva publicēt, un tauta par notikumiem ārpus krievu okupēto zemju robežām nedrīkstēja dzirdēt, nedz arī redzēt. Tie bija uztraucoši, interesanti un piedzīvojumu pilni braucieni!

Abi ar Vitu jau labu laiku bijām lolojuši braucienu uz Eiropu un tai pašā reizē arī uz Latviju, jau otro reizi. Pirmoreiz Latvijā uz trīs nedēļām bijām 1984. gadā apciemot manu māti, kuŗa dzīvoja Imantā, Rīgā, un mums tika dota atļauja pie viņas arī palikt.

1987. gadā, augusta sākumā Mīnsterē, Vācijā, notika Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) rīkotie Dziesmu svētki, kur 2. augustā, pēc izrādēm Austrālijā, Kanadā, ASV un Anglijā, piedalījās arī *Saules jostas* ansamblis ar uzvedumu “Čāpiņu Jāņa precības”. Šai uzvedumā dejoja arī mūsu meita Valda. Visa mūsu ģimene dažādos veidos bija iesaistīta Kanberas tautasdeju kopā *Sprigulītis* un, veidojot *Saules jostu*, *Sprigulītis* bija daļa no tā.

Tā kā tai gadā bijām nodomājuši paceļot pa Eiropu, tikai kā skatītāji piedalījāmies Mīnsteres Dziesmu svētkos un baudījām tos kopā ar mūsu meitu un daudziem citiem paziņām no visas pasaules, kuŗi bija sabraukuši, lai piedalītos Dziesmu svētkos, tiktos ar veciem paziņām, skolas biedriem, radiem.

Kad bijām izpriecejušies par Dziesmu svētku dažādiem uzvedumiem, koncertiem un brīvajos vakaros izliksmojušies pa vācu viesmīlīgajiem krodziņiem, mūsu tālākais ceļš veda caur Helsinkiem, ar kuŗi *MS Georg Ots* uz Tallinu un tālāk ar nakts vilcienu uz Rīgu. Vilciens atstāja Tallinas staciju plkst. 10 vakarā un 8 no rīta, pēc 10 stundām un nobrauktiem aptuveni 300 kilometriem, bijām Rīgā. Vilciens bija tiešām lēns. Tas apstājās katrā, lielā vai mazā stacijā un bieži tur tikai stāvēja, un, kā mēs teicām, arī pirms katras stacijas.

Šī bija otrā reize, kad šādā veidā braucām uz Latviju. Bijām jau “pieredzējuši veterāni” šādam piedzīvojumu pilnam ceļojumam uz Padomju Savienības/krievu okupēto dzimteni.

Būdami Mīnsterē, neslēpām, ka mūsu tālākais ceļš ved uz Latviju. Bija jau zināms, ka tai laikā Mīnsterē bija cilvēki, kas savas pretpadomiskās uzvesšanās un domāšanas dēļ Latvijā netika ieslodzīti cietumos vai psihiatriskajās slimnīcās, bet pa tā saucamo “židu ceļu” izraidīti no Latvijas. Cik zinu, viena tāda ģimene bija Brūveři. Neatceros, kādā veidā, bet mani un Vitu aicināja uz tikšanos ar Brūveŗa kundzi Ritu. Brūveŗu ģimene tai laikā dzīvoja Mīnchenē (*München*), un Brūveŗa kungs, Pāvils, tagadējais LELB biskaps Liepājā, strādāja Radio *Brīvā Eiropa*.

Sarunās ar Ritu Brūveŗi saklausījām, ka viņas lūgums mums ir – vai mēs varētu aizvest uz Latviju kādas mantas kādai Padomju Savienības/krievu varas apspiestai un vajātai latviešu pretošanās

nedrošībā. To visu uzzinājām pirmā tikšanās reizē. Vēlāk arī viņš ar visu ģimeni, tāpat kā Brūveŗi, tika izraidīts no Latvijas un nonāca Kanadā, Otavā, kur vairākus gadus Otavas latviešu draudzē kalpoja par mācītāju. Vēlākos gados, kad Latvija atguva neatkarību, atgriezās Latvijā un kalpoja Talsu draudzē. Cik zinu, viņš tur ir vēl šodien.

Mantas, ko Brūveŗa kundze lūdza mums aizvest, bija fotoaparāti, foto filmas, videokasetes un vēl kaut kas cits, bet isti kas, pēc vairāk nekā 25 pagājušiem gadiem ir pagājis no atmiņas. Parasti šādu palīdzību svešiem cilvēkiem nekad neuzņēmāmies, neizpalīdzējām, bet šis bija ļoti speciāls gadījums un speciāls mērķis, sevišķi svarīgs un mums tuvu pie sirds. Apņēmāmies Brūveŗa kundzes lūgumu censies izpildīt pēc labākās apziņas.

Pirms Mīnsteres atstāšanas saņēmām “kontrabandas mantas” un devāmies ceļā uz Rīgu. Viss gāja ļoti gludi, bez starpgadījumiem, līdz nonācām Tallinas

grīdā tieši virs dzelzceļa slieķēm – troksnis liels! Vagona otrā galā šiverēja konduktore, mūsu uzraudzītāja. Vagona durvis bija aizslēgtas, lai mēs netiktu kārdināti nedarbos, varbūt arī mūsu drošības dēļ. Šī uniformētā darbone turpat arī kurināja mazu malkas krāsniņu, uz kuŗas *samo-vāram* līdzīgā traukā vārija ūdeni tējai, ko piedāvāja pasažieriem. Neatceros, kādā valodā mēs ar viņu sarunājāmies, droši vien angļiski.

Kā 1984. gadā, tā arī šoreiz, caur krievu vēstniecību Kanberā bijām dabūjuši apmešanās atļauju Rīgā palikt pie manas mātes, kuŗa tad dzīvoja savā savrupmājiņā Imantā. Mēs drīkstējām uzturēties un pārgulēt tikai pie viņas un nedrīkstējām braukt ārpus Rīgas pilsētas robežām. Šad un tad mums uzradās arī sekotāji, domāju, nozīmēti no čekas vai kādas citas varas iestādes. No sākuma mēs to nemaz neievērojām, jo neticējām, ka kaut kas tāds varētu notikt, jo mēs jau nebijām nekādi ievēro-

aizbraucām un pilsētu un sameklējām 8. trolejbusu, lai dotos uz norādīto vietu – trolejbusa galapunktu un tālāk uz Bērslapu ielu, sānielu no Vienības gatves uz Jelgavas pusi. Manā piezīmju grāmatiņā ir piezīme Bērslapu un citā lapas stūrī 41/1. Domāju, ka šie cipari ir mājas un dzīvokļa numuri. Pieklauvējot pie durvīm, tās atvēra bērni, cik atceros, trīs. Vaicājot pēc Māra Ludvika, viņi atbildēja, ka viņš neesot mājās un ka viņu mamma strādājot kaut kur netālā slimnīcā, un viņai drīz beigšoties darbs, un viņa nākšot mājās. Atpakaļceļā uz trolejbusu mums garām paskrēja puika, kuŗu bijām satikuši pie mājas durvīm ar pārējiem bērniem. Tālāk uz ielas satikām arī Ludvika kundzi Silviju, ar to pašu puiku nākot mums pretim. Puika, kā vēlāk mūs iepazīstināja, bija Krišjānis, viņu dēls, kuŗš esot viņai teicis, ka mēs neesot no čekas. Turpat uz ielas iepazīstināmies un no abām pusēm radās uzticība mūsu starpā. Tā kā viņa minēja,

Egons Eversons, māc. Juris Rubenis, māc. Māris Ludviks

kustībai. Izrādījās, ka tā bija toreizējā mācītāju pretestības kustība “*Atdzimšana un Atgriešanās*”, kuŗu tai laikā vadīja mācītāji Modris Plāte un Juris Rubenis. Cik zinu, viņi arī bija šīs kustības iesācēji/dibinātāji. Šai grupā bija ap 15 mācītāju no dažādām Latvijas ev. lut. draudzēm un pilsētām. Par šo grupējumu/kustību biju jau dzirdējis iepriekš no dažādiem latviešu informācijas avotiem Austrālijā. Galvenokārt no mūsu trimdas Baznīcas dažādiem ziņojumiem un kontaktiem ar Latvijā dzīvojošiem baznīcas darbiniekiem. Brūveŗa kundzes uzdotais kontakts mums Rīgā bija māc. Māris Ludviks, kuŗš tai laikā dzīvoja Bērslapu ielā, Šosciemā, netālu no 8. trolejbusa galapunkta. Mums deva norādes, kā tur tikt – ar 8. trolejbusu jābrauc līdz galapunktam, tad jāiet tālāk pa Vienības gatvi uz Jelgavas pusi, kur būs Bērslapu iela. Par Māri Ludviku nekad nebijām neko dzirdējuši, nedz arī viņu pazinām. Pēc tam Rīgā tikai uzzinājām, ka Māris Ludviks jau iepriekš ir bijis apcietināts par pretpadomisku darbošanos, un tagad no čekas tika uzraudzīts un dzīvoja lielā

ostas muižā. Muitnieki man piesējās par videokasetēm, jo man nebija video aparāta, kur šīs kasetes lietot un tāpēc man tās neesot vajadzīgas, un, pēc viņu domām, domātas spekulācijai. Nekādi argumenti nelīdzēja. Videokasetes atņēma, izdeva man kvīti par tām un teica, ka, braucot atpakaļ, pret šo kvīti es tās varēšot dabūt. Tā kasetes palika Tallinas muižā, un mēs ar pārējo “kontrabandu” un nakts vilcienu devāmies tālāk uz Rīgu. Vilciena sastāvā bija divi speciāli vagoni ar rezervētām vietām priekš “*intūristiem*” (no Helsinkiem uz Rīgu mūsu ceļojumu kārtoja birojs *Intūrists*, domāju, čekas uzraudzīta iestāde), ārzemniekiem, lai tiem būtu ierobežotas iespējas nokļūt kaut kādos “nelegālos nedarbos”. Vagonos katrā kupejā bija vieta četriem cilvēkiem ar guļamvietām, kuŗas mēs neizmantojām. Bijām pārāk uztraukušies par tālākā brauciena varbūtējiem, neparedzētiem notikumiem, un, protams, bija liela vēlme braucienā caur vagona netīrajām logiem vērot Latvijas skatus. Vagona vienā galā bija tualete – mazs kambarītis ar sēdekli un caurumu vagona

Māc. Juris Rubenis, Vita Eversone, māc. Māris Ludviks.

jami cilvēki, kuri padomijas varas iestādēm varētu interesēt. Vienu dienu mūsu Rīgas radi, kuŗiem tā laika apstākļi bija pazīstami un zināmi, mums pastāstīja un brīdināja par šādām lietām. Mēs bijām ļoti naīvi un pieraduši pie brīvās pasaules dzīvesveida.

Pēc dažām pie manas mātes pavadītām dienām, bija pienācis laiks tikt vaļā no mūsu “kontrabandas”. Telefona numura mums nebija, un, ja arī būtu bijis, to droši vien arī nelietotu, jo bijām jau brīdināti par sarunu noklausīšanos. Manā kabatas kalendāriņā, kuŗš man ir vēl šodien saglabājies, šifrā bija ierakstīta adrese, vārds un informācija, kā tikt uz šo adresi. Tai laikā Rīga mums bija pilnīgi sveša, nedraudzīga pilsēta. Šī bija tikai otrā reize, kad tur viesojāmies. Pilsētas karti nevarēja nopirkt. Jāvādās no norādījumiem. Visu laiku, kamēr dzīvojām pie manas mātes, lai viņa un arī citi mūs radi un paziņas neietiktu nepatikšanās ar čekū vai kādām citām varas iestādēm, mēs nedz viņai, nedz arī citiem nestāstījām visu, kur ejam un ko darām.

Vienu dienu ar 4. tramvaju

ka viņu dzīvoklis no pretējas ielas puses mājas tiek novērots, tad arī nolēmām, ka “kontrabandu” uzticēsimies viņai, un tā tikām no tās vaļā ar pārliecību, ka tā ir pareizās rokās. Silvija ļoti aicināja mūs vēl atbraukt pie viņiem, lai tiktos ar Māri pašu. To arī apsolījām.

Pēc kāda laika devāmies otrā braucienā, kā Silvijai bijām solījuši, satikt pašu Māri. Mājas priekšā kāds vīrietis kaut ko darīja pie automašīnas. Izrādījās, ka tas bija Māris. Pārmijot dažus vārdus, viņš aicināja mūs iekšā un ļoti laipni piedāvāja tēju vai kafiju. Tā kādu laiku trijātā tērzejām, kad no aizmugurējās istabas mums piebiedrojās vēl viens cilvēks, un Māris viņu ar mums iepazīstināja – Juris Rubenis. Par viņu bijām jau dzirdējuši kā arī vienu no šīs “buntojošos mācītāju grupas”, un pašlaik viņš tiekot meklēts no varas iestādēm, jo ar savu nepakļaušanos domāšanā par krievu/padomju sistēmu, tiekot uzskatīts par garīgi slimu cilvēku, kuŗš būtu jāievieto “pareizā” veselības iestādē, lai pārorientētu domāšanu.

(Turpinājums 8. lpp.)

Piedzīvojumi un pārdzīvojumi. 1987. gada septembris

(Turpināts no 7. lpp.)

Tā mēs pirmo reizi tikāmies ar mācītāju Juri Rubeni. Tālākās sarunās, pēc mūs pašu "ne ekspertu" domām, mācītājs Rubenis izlikās pilnīgi normāls, gudrs cilvēks, kurš tikai gribēja izteikt savas domas un nepiekrita okupantiem.

Ar Māri mums izveidojās tuva draudzība un uzticība vienam pret otru, vismaz man bija tāds iespaids. Šo dažu nedēļu laikā tikāmies vairākas reizes dažādās vietās un dažādās kompanijās. Labi atceros, viena tāda vieta bija gāzes balonu uzpildes/apmaiņas stacija pie spikeriem netālu no Centrāltirgus. Tā kā mēs bijām "padomijai" nelabvēlīgi tipi, kas var samaitāt godīgos padomju cilvēkus, mēs tikām arī pieskatīti, un šad tad arī kāds mums sekoja. No tā mums bija jāuzmanās, tiekoties ar Māri vai kādu citu no viņa domubiedriem. Atceros vienu dienu, kad viņš atbrauca mums pakal uz Imantu un domāja, ka kāda mašīna viņam sekojot. Paņēmis mūs, viņš sāka braukt, un šī mašīna bija redzama tālāk aizmugurē. Māris nogriezās un iebrauca Zolitūdes mazdārziņu mazajos celiņos, un tad iedomātās sekotājas vairs nebija. Izrādījās, ka tā nebija viņam sekotāja, bet ļoti uzmanīgs un piesardzīgs viņš noteikti bija vienmēr.

Īsi pirms mūs aizbraukšanas tika sarunāts tikties ar Juri Rubeni viņa Zolitūdes daudzstāvu mājas dzīvoklī. Bijām mēs, Māris un Juris. Tā bija tā reize, kad Juris ar Māri lūdza, vai mēs varētu izvest no okupētās Latvijas un nodot tālāk žurnāla *Auseklis* manuskriptu un vāka zīmējumu. Zīmējums bija liela formāta (drusku lielāks par A4 lapu) uz bieza, nelokāma papīra. Manuskripts mašīnrakstā uz vairākām lapām, ko varēja salocīt un viegli noslēpt. Atteikt nevarējām un arī negribējām, bet nesolījām arī nekādu atbildību, ja tas neizdosies un muiņā tiks piekerti šajos "noziedzīgajos nedarbos". Iegūtā "kontrabanda" bija kaut kā jānoslēpj no muitniekiem Tallinas ostā.

Viesojoties Rīgā, mums tika uzdāvinātas, un arī paši bijām nopirkuši dažas skaņu plates un vairākas grāmatas. Zināma satura grāmatas, un, cik atceros, arī skaņu plates nedrīkstēja bez speciālas atļaujas izvest. Neatceros, kas tā bija par iestādi, bet tā atradās uz tagadējās Elizabetes vai Dzirnāvu ielas, netālu no toreizējās viesnīcas *Latvija*. Atļauju dabūjām visām mūsu mantām, lielākā daļa bija dāvanas, ko vēlējamies paņemt līdzī uz Austrāliju. Grāmatas un plates mums deva labu iespēju, kā noslēpt "kontrabandu" no muitnieku acīm Tallinas ostā. Vāka zīmējumu, lai tas nesalocītos, iebāzām vienai mūzikas platei blakus iekšējā vākā. Visas izvešanai atļautās – un arī neatļautās – lietas turējām pašu rokas bagāžā, lai būtu vieglāk uzrādīt muitniekiem, cerībā, ka neķersies pie

mūsu lielās bagāžas un apģērba kabatām vai vēl tālāk.

Pēdējās septembra dienās sākām atpakaļceļu uz Austrāliju. Kā vienmēr, braucot uz vai arī ārā no toreiz okupētās Latvijas, uztraukums bija diezgan liels, jo neziņa par toreizējo okupantu muiņas un citu lietu noteikumiem un izdarībām bija neparedzama. Mēs arī nebijām pilnīgi nevainīgi. Igaunijā mums pat valodas nebija. Muiņā un citur lietojām tikai angļu valodu.

Muiņā man bija vēl citas darīšanas – bija jādabū atpakaļ, iebraucot atņemtās videokasetes, par kurām man bija izdota kvīts, cik atceros, krievu valodā. Padomijas noteikumos bija noteikts, ka toreizējo krievu naudu, rubļus, no Padomju Savienības nedrīkst izvest, un man tādas arī nebija, jo negribēju, ka mani pieķer pie tik "rupja likuma pārkāpuma". Īstenībā dažas kapeikas jau bija, bet šai gadījumā princips bija augstāks par patiesību. Man atnesa kasetes, un muitnieks pieprasīja samaksu par to glabāšanu. Summa bija kādi divi rubļi ar kapeikām, īsti neatceros, bet nu iznāca liela strīdēšanās – proti, es nevarēju samaksāt par žurnāla *Auseklis* vāku, jo man taču rubļi nedrīkstēja būt, un es uzstāju uz viņu noteikumiem, ka rubļus nedrīkst izvest, tāpēc man to nav. Aiz manis izveidojās braucēju rinda, Vita jau bija izgājusi muiņai cauri un gaidīja otrā pusē. Rinda kļuva arvien garāka, stāvētāji, starp kurjiem bija daudzi somi, diezgan stingri uzņēmusi uz krūts lēto Igaunijā pirktu vodu, jutās varonīgi, uzstājīgi, un arī vēl daži īstie tūristi no Amerikas – skaļi sāka protestēt par kavēšanos. Muitnieks atsauca kādu "vecāko", bet es neatlaidos, ka man kasetes pienākas un rubļu nav, ko par turēšanu samaksāt. Pa to laiku par

manu somu pārbaudi neviens vairs neinteresējās, un mana "kontrabanda" droši "sēdēja" somā un izgāja cauri, somas pat neatverot. Beidzot strīdīnš beidzās, kasetes es dabūju, un krievi rubļus nedabūja, un mēs ar visām nepārkontrolētajām somām tikām uz kuģi. Tas vēl nenozīmēja, ka esam pilnīgā drošībā no krievu nagiem. Droši

jūtāmie tikai tad, kad izkāpām Helsinku ostā uz Somijas zemes.

Mēs ar sievu nebijām vienīgie, kuri tai laikā ar šāda veida "kontrabandu" nodarbojās, apciemojot Latviju. Mūsu meita Valda 22 gadus veca, kuŗa tai laikā strādāja un dzīvoja Londonā, nākamajā, 1988. gadā, arī pāris reizes brauca uz Latviju un uzņēmās vēl lielāku risku, jo lidoja caur Maskavu. Viņai bija tikai latviešu, angļu un mazliet vācu valodas zināšanu. Krievu valodu viņa neprata, līdz ar to saprašanās Maskavā bija daudz grūtāka. Viņas sakari nebija ar mācītāju grupu, bet ar citu grupējumu, ar *Helsinki 86*, kuri arī cīnījās pret okupantu varu. Viņas kontaktpersona Latvija bija Dr. Juris Vidniņš, ārsts. Viņas "kontrabanda" bija medikamenti uz Latviju un neattīstītas fotofilmas un tamlīdzīgas lietas no Latvijas.

Helsinkos mums bija rezervēta viesnīca, kur beidzot varējām atslābt. Vispirms piezvanījām bērniem, ka esam sveiki un veselī ārā no krievu okupētām valstīm un sēžam Helsinku vies-

nicā. Pēc tam kārtīgi nomazgājāmies, jo pie manas mātes mazgāšanās bija primitīva, ierobozta, un par abiem izbaudījām puspuķēli konjaka. Ar šo nodarību Rīgā bijām ļoti piesardzīgi, lai, nonākot jautrākā garstāvoklī, neizplāpātos un nenonāktu nepatīkšanās. Kārtīgi izgulējāmies, otrā dienā pastaigājām pa Helsinkiem. Sevišķi burvīgs atmiņā ir palicis Helsinku tirdziņš ostmalā ar svaigi žāvētām zivīm, garšīgām bulciņām un vēl daudz ko citu. Labi atceros, kā tirdziņā nopirkām svaigi žāvētu zivi, pāris svaigi ceptas bulciņas, aizgājām uz tuvējo parku un uz soliņa baudījām pusdienas. Austrālijā šādas zivis nebija, un vēl šodien nav. Tai laikā Rīgas tirgos kaut kas tāds nebija iedomājams. Atceros viendien, kaut kādā sakarībā bijām nonākuši Vidzemes (Matisa) tirgū, un redzam, ka cilvēki stāv garā rindā pēc kaut kā. Izrādās, ka no ļoti lielas mucas pārdod salītas siļķes. Pārdevēja izvēl sīļķi no mucas sāļuma un iedod pircējam rokā – dari, ko gribi, liec, kur gribi! Tā kā mums nebija mašīna, kur tādu slapju, sāļtu dārgumu likt, nobrinājāmies un devāmies mājās. Mājās mana māte mūs sabāra, ka neesot tās pirkuši. Teicām, ka tepat Imantas lielveikalā arī ir siļķes. Māte atbildēja, ka tā pat viņas kaķis neēdot. Helsinku tirdziņš bija pilnīgi pretējais – civilizēts, mums pierasts, viss tīrs, visas preces pienācīgi iesaiņotas, kā tam vajadzēja būt un šodien ir arī Rīgas tirgos.

No Helsinkiem lidojām uz Čīrihi Šveicē. Pirmais darbs – tur bija jāsameklē iepakojumus mūsu "kontrabandai", kuŗa tagad jau vairs nemaz nebija kontrabanda, un jānosūta uz mums iedoto adresi Zviedrijā.

Šveicē ar valodu mums nekādas grūtības neradās. Lielākā daļa cilvēki bija ļoti saprotoši un izpalīdzīgi. Iesaiņoto paciņu aiznesām uz pastu un nosūtījām – cerībā, ka tā sasniegs savu mērķi un mēs būsīm savu solījumu cienīgi un apzinīgi izpildījuši.

Kad Zviedrijā izdeva pirmo, mūsu nogādāto *Ausekļa* numuru, mums par pārsteigumu to piesūtīja un arī visus pārējos septiņus izdevumus pēc tam. Vēl lielāks pārsteigums un līdz ar to prieks, ka ar pirmo sūtījumu saņēmām arī sirsnīgu pateicības vēstuli no Pāvila Brūvera, iepriekš minētās Ritas vīra. Pāvils Brūveris tagad ir LELB Liepājas diecēzes bīskaps.

2015. gada martā

No redakcijas. Par nopelniem atjaunotās Latvijas valstiskuma veicināšanā un nerimtīgo sabiedrisko darbību latviešu sabiedrībā Egons Eversons no tolaik Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa rokām, būdams Latvijā, saņēma Triju Zvaigžņu ordeni. Tobrid vēl kopā ar dzīvesbiedri Vitu Eversoni. Meita Valda par savu mītneszemi nu jau izvēlējusies Tēvzemi un dzīvo Latvijā.

Minchenē, 1988. gada 4. janvārī.

Godātais Eversona kungs!

Sirsniņīgi pateicos par Jūsu apsveikumu Jaunajā gadā un Ziemassvētkos. Vēl arī Jums vislabāko 1988. gadā.

Esmu ļoti aizkavējies ar žurnāla *AUSEKLIS* nosūtīšanu Jums. Tas tagad ir pārrakstīts un iespiests un vienu eksemplāru Jums nosūtu. Ja Jums katrā ziņā interesētu saņemt pašu oriģinālu, tad es varētu arī to Jums nosūtīt, bet gan no sūtīšanas viedokļa, gan arī no lasīšanas kvalitātes viedokļa šis Zviedrijā izdots numurs ir nesalīdzināmi labāks.

Neesmu nevienam darījis zināmu Jūsu vārdu kā *AUSEKĻA* izvedēju no Latvija un ceru, ka Jūs arī nākotnē būsiet gatavs līdzīgā veidā sadarboties.

Ar sirsnīgiem sveicieniem - Jūsu

Pāvils Brūveris

Pāvila Brūvera pateicības vēstule

Valsts prezidents Raimonds Vējonis un Austrālijas latviešu sabiedriskais un kultūras darbinieks Egons Eversons ar Triju Zvaigžņu ordeni par izcilo mūža ieguldījumu, veicot pašreizējā darbu latviešu tautas mantojuma saglabāšanā ārpus Latvijas, ar ģimeni valsts augstāko apbalvojumu svinīgajā pasniegšanas ceremonijā Melngalvju namā // Foto: Ieva Lūka

Tapusi daudzsēriju filma par Emīliju Benjamiņu

Kinoteātrī *Splendid Palace* 20. septembra vakarā pirmizrādi piedzīvoja filmu studijas *Mistrus Media* un kopproducentu *Tet studio* un *Latvijas Televīzija* vēsturiskā daudzsēriju filma “Emīlija. Latvijas preses karaliene”, kas stāsta par *Jaunāko Ziņu* un *Atpūtas izdevēju* Emīliju Benjamiņu, kuŗas personība, bagātība un traģiskais liktenis ir kļuvuši par Latvijas vēstures leģendu.

Kuplā filmas veidotāju, lomu tēlotāju un interesentu pulkā uz ekrāna tika parādītas septiņu sēriju filmas pirmās divas sērijas, kas vēsta par žurnāla *Atpūta* dibināšanas apstākļiem, par situāciju Rīgā un Antona Benjamiņa vadīto *Jaunāko Ziņu* redakcijā, par gaisotni Benjamiņu ģimenē un Emīlijas attiecībām ar māsu aktrisi Anniju Simsoni. Jaunais ekrāna darbs uzrunā ar spilgtu pagātnes rekonstrukciju, ar pagājušā gadsimta 20. gadu sadzīves detaļām, Rīgas ielu atveidu. Katrā ziņā filmas intriga saistās arī to, ka tajā atrodam daudzu populāru, zināmu vai tikai pēc nostāstiem zināmu cilvēku tēlus latviešu mūsdienu aktieŗu atveidā. Emīlijas Benjamiņas lomu tēlo aktrise Guna Zariņa, Antons Benjamiņš ir Juris Bartkevičs, abu partnerībā jaušam ne tikai vērienīgu personību atspulgu, bet arī saistošu attiecību stāstu, kas vērtīgam skatītājam atklāj cilvēciskus un vēsturiskus dziļumus.

Pie vērienīgā filmu projekta strādājuši producenti Gints Grūbe, Ineses Boka-Grūbe, režisori Kristīne Želve, Andis Mizišs un Dāvis Šimanis, galvenais operators ir Andrejs Rudzāts. Ņemot vērā sabiedrības plašo ieinteresētību, filma jau pieejama izklaides platformā Tet+, bet no 1. oktobra – kinoteātros visā Latvijā. Savukār Latvijas Televīzija sola visas septiņas sērijas izrādīt nākamā gada martā.

Galvenās lomas atveidotāji Guna Zariņa (Emīlija Benjamiņa) un Juris Bartkevičs (Antons Benjamiņš) dzīvē un lomās

“Emīlijas Benjamiņas dzīvēstāsts ļāva mums ieskatīties vienā no Latvijas 20. gadsimta vēstures nozīmīgākajiem posmiem. Mēs ceram, ka šīs vēstures un daudzu cilvēku unikālais biogrāfiskais stāsts nonāk pie skatītājiem laikā, kad domājam par vēstures mācībām. Tāpat ceram, ka “Emīlija. Latvijas preses karaliene” spēš mainīt daudzsēriju filmu žanra nozīmību un kvalitāti Latvijā un ar demonstrēšanu gan kinoteātros visā Latvijā, gan arī straumēšanas platformās sasniegsim visus, kuŗus interesē šis Latvijas vēstures lielais stāsts,” norāda producentis un dokumentālās sērijas režisors Gints Grūbe.

“Patiesībā varam teikt milzīgu paldies tam *kovidam*, jo tā bija daudz lielāka iespēja mums vi-

siem koncentrēties uz šo darbu nekā normālos apstākļos, kad mēs katrs darām vēl citus darbus un kad aktieŗiem ir jādome par lomu, no kuŗas viņi uz filmēšanas laukumu atnāk no teātra,” stāsta filmas 1., 3. un 5. sērijas režisors Andis Mizišs.

“Man šis darbs paliks mūžam atmiņā, jo viss sagatavošanās periods norisinājās *Zoom*, scenāriju apspriedām *Zoom*, pat aktieŗu provos norisinājās *Zoom*, kas sākumā bija ļoti mulsinoši. Bija arī citi pandēmijas uzliktie zīmīgi, piemēram, filmējot lielu, krāšņu balli ir ierobežojums – 20 cilvēki. Bet tāpēc arī kino ir izlikšanās māksla, un es domāju, ka komanda ar visiem izaicinājumiem lieliski tika galā,” saka 2. un 4. sērijas režisore Kristīne Želve.

“Es izbaudīju to, ka tumšajā laikā, kas bija pandēmijas *piķis*, no akūti klaustrofobiskajām bezgalīgajām *Zoom* konferencēm varēja izrauties filmēšanas laukumā, izjust radošo garu un izjust tādu kino brīvību. Tas bija tiešām unikāli,” norāda 6. sērijas režisors Dāvis Šimanis.

Filmā stāsts sešās spēlfilmās un vienā dokumentālā sērijā aptver laika periodu no Emīlijas Benjamiņas izdotā žurnāla *Atpūta* pirmsākumiem līdz viņas bojāejai Sibīrijā. Katra sērija atspoguļo kādu zīmīgu Emīlijas Benjamiņas dzīves posmu, parādot dažādas viņas personības šķautnes, – ģimenes dzīvi, uzņēmējdarbību, sociālā statusa nostiprināšanu, ietekmi uz politikajām un kultūras norisēm 20. un 30. gados un beigu beigās

pašas darbinieku nodevību. Ar šo spēcīgo sievieti stāsta centrā filmā tiek parādīta Latvijas sabiedrība visā tās krāsainībā, un skatītājiem pazīstamas būs daudzas vēsturiskas personas – Antons Benjamiņš, Jānis Benjamiņš, Kārlis Skalbe, Jānis Ziemeļnieks, Vilis Lācis, Jānis Kārklīšs, Annija Simsone, Pēteris Blaus, Jūlijs Lācis, Augusts Kirhenšteins, Eizens Finks.

Ja sešas aktieŗkino sērijas ir autoru mākslinieciska interpretācija par galveno varoni un vēsturiskajiem notikumiem, tad septītā sērija ietver dokumentālas liecības par filmas varoņiem, arī par viņu prototipiem pēcnācēju atmiņās mūsdienās.

Filmā tapusi, apvienojot plašu māksliniecisko personību pulku. Scenāriju veidojuši Baņuta Rubens, Ivo Briedis, Aiva Birbele, Tabita Rudzāte, konsultanti – Māra Zālīte, Ineta Lipša, spēlfilmu sēriju režisori ir Kristīne Želve, Andis Mizišs, Dāvis Šimanis, dokumentālās sērijas režisors – Gints Grūbe, operators – Andrejs Rudzāts, filmas mākslinieki – Kristīne Jurjāne un Aivars Žukovskis, montāžas režisori – Andris Grants, Paula Popmane un Armands Začs, komponists – Kārlis Auzāns, skaņu režisors – Ernests Ansons.

Līdz ar galveno lomu atveidotājiem filmējušies daudzi izcili Latvijas aktieŗi, viņu uzdevums bijis, izzinot vēsturiskos apstākļus, radīt savu versiju par Latvijas inteliģenci pagājušā gadsimta 20. un 30. gados. Filmā veidotāji izmantojuši arī vietas, kuŗas vēl joprojām Rīgā un Latvijā atrodamas Benjamiņu ģimenes pēdas – kādreizējo Pfābu namu pretī Vērmanģārdam, ko Rīgā vēl šobrīd dēvē par Benjamiņu namu, gan Valdeķu muižu Dokumentālajā sērijā ieraudzīsim unikālus materiālus no Benjamiņu ģimenes arhīviem.

NO ATMIŅU APCIRKŅIEM

KĀRLIS ŅEZBERS

Dadži un rozēs preses dārzos

Latvieši esot tauta bez humora, kāds kaimiņtautas žurnālists man mēģināja iestāstīt. Iebildu, ka tā gluži nav. Minēju "Mērnieku laikus", vēlākā laikā Rirdānu, Ačuku, virkni to, kas nāca pēc viņiem. Neminēju iespiedkļūdu velniņu, kas dažā izdevumā paveica to, ko laikraksta lasītāji vēlējas, bet rakstu vīri nevarēja.

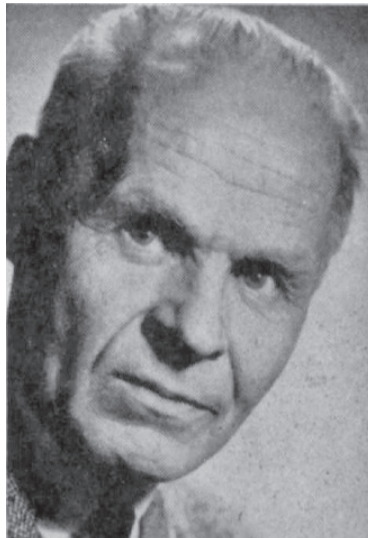
Žēl, ka Rietumu jurisprudences draudos reti vairs mana aprīļa jokus (ir daži izņēmumi), kādi tie bija Latvijas sākuma gados, kad ziņoja, ka pilsētas kanāli pie Operas piestājusies zemūdene *Ronis*, ka Kārlis Ulmanis (toreiz Ministru prezidents) saderinējis ar kinoaktīsi Liu Māru. Iespieda aprīlkarņiņas, ko meitas pušiem (un otrādi) piesūtīja. Laikam jau arī valdības vīriem,

Kārlis Ņezbers

jo drīz pienāca laiks, kad tās ar likumu aizliedza. Okupācijas laikos šādi joki varēja maksāt galvu vai ceļu uz Sibīriju, taču trimdas izdevumos humors un satira atkal atplauka. Lai tikai atceramies, kādas lasītāju vēstules izraisīto, vēlāk Kārļa Rabāca turpināto diskusiju (gan nopietni, vairāk – pa jokam) par tematu – vai sunim ir dvēsele.

Augu mūžu darbojoties žurnālistikā, Rabācs bija meistars virsrakstos, kas ir liela māksla. Kad pēc ilgas gaidīšanas nomira Latvijas bende Višinskis, radās problēma ar virsrakstu šai ziņai. "Miris" būtu pārāk liels gods šim slepkavam. Taču ne – aizgājis Mūžībā, elli nevar saukt par Mūžību. "Nosprādzis" būtu pārāk vulgāri. Rabācs (pieņemu, ka tas bija viņš) izšķīrās par "Višinskis beigts!" – Reizumis trimdā uzzibēja pa īstam feletonam – vieglam rakstu gabaliņam, ko bija rakstījis Mets Metums (Zigurds Bārda). Varējām priecāties par vieglu smīniņu Anšlava Eglīša grāmatās (*Švābu kapričo* u. c.); Preses ballēs iznākušās "Preses Piles", kur rakstītāji pajokoja viens par otru. Labi vēl ir reizumis pamanīt šaržistus un karikatūristus, kas ar veiklu otas vai zīmekļa vēzienu spēj atdzīvināt laikrakstu lapaspuses, pasargājot tās no vienmuļības un vienādības (Dadžis, Keišs, Bergs).

Kārlis Rabācs

Pret iespiedkļūdu velniņu kopš daudziem gadiem cīnījušies avīznieki. Ja velniņam labpatikās kāda ievērojama profesora minēto "cieņu pret reliģiju" pārvērst par "cīņu pret reliģiju", kā tas bija noticis kādā agrīnas trimdas izdevumā, tad tur pietika ar atvainošanu. Bet ja vācu okupācijas laikā lidotāju Hansi Marseju velniņam labpatikās pārvērst par Haimu Marseju, tad tas avīžu darbiniekiem bija jau dzīvības jautājums, jo Haima nav āriešu vārds... Padomju laikā kļūdišanās varēja dārgi maksāt. Kad pazīstams latviešu dzejnieks, mazliet iedzēries, piegāja pie

krievu rakstnieka Šolohova ("Klusās Donas" autora) un jautāja – "kā tad, biedri tagad jāraksta?", uz atbildi nebija ilgi jāgaida. "Jāraksta tā, kā vajag!" Taču šis, cik atceros, Anšlava Eglīša stāstītais notikums, tā kā vairāk iederas karātavu humora joslā.

Sen, sen atpakaļ cienījams vecāks žurnālists mani mācīja – "ja esi kļūdiņies, izlabo! Nedomā, ka lasītāji tavu kļūdu nepamanīs, kaut arī tā būtu veikli paslēpusies rakstiņā! Starp lasītāju tūkstošiem vienmēr būs kāds, kas to pamanīs!" Savā laikā pazīstams trimdas žurnālists, spējīgs, bet paslinks, pēc sarīkojuma nepapūlējās uzzināt dažu aprakstīto vārdus. "Pietiks ar uzvārdu, vairums latviešu taču Jāni vai Jēkabi, likšu tikai burtu J. Nēkā nebija – bija Pēteris un Kārlis, neviens Jāņa! Dažkārt nākas pamanīt kļūdas zem bildēm. "Sēd, no labās...", domāts no labās puses, kā laikraksta lasītājs bildi redz. Uzvardi un vārdi bildē redzamajiem salīdzināmi ar rakstā minētiem. "Nevar būt, ka uz bildes cilvēks saucas V. Eglītis, rakstā A. Eglītis, bildē – Ņezberis, rakstā – Ņezbers. Velniņš tup turpat aiz redaktora krēsla un gaida savu reizi iejaukties.

Kādreiz Latvijas avīzēs bija tā

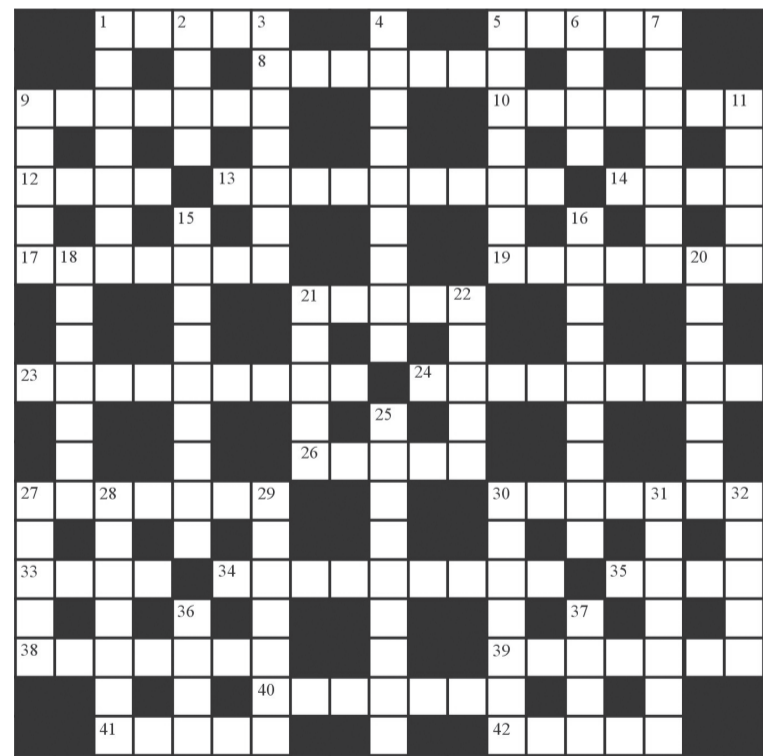
sauktie "zemsvītras" raksti – romāni, stāsti, ceļojumu apraksti, atmiņas. No tiem palicis ir romāns. Avīžu romānu tagad maz, kur lai tos ņem, ja labie, vecie rakstītāji Aizsaulē? Ja kāds rodas, varam priecāties. Romānu izvērtēšanas meistars bija *Jaunāko Ziņu* izdevējs Jānis Benjamiņš. Pirms iespēšanas viņš manuskriptu iedevis lasīt kalponei. *Jaunāko Ziņu* romāniem tautā bija liela piekrišana. *Putras Dauķis*, *Zvejnieka dēls* (toreiz Vilis Lācis vēl neskaitījās tautas nodevējs), pat Cukura fantastiskais romāns par būtnēm, kas laidās pa gaisu. Jābūt ļoti gados, lai atcerētos gabalus par ceļojumiem uz toreiz tālām, nepieejamām zemēm – Gambiju, Saharas tukšnesi, Brazīliju. Tagad šīs vietas var sasniegt dažās stundās, līdz ar ko interese un apbrīna zudusi.

Piemetināšu vēl dažus vēlējumus trimdas izdevumiem. Kopsim īsus nēfrāzainus ievadrakstus. **Izskaudīsim palagainību, kur tūkstots rindās izklāstīts, ko var pateikt simt rindās!** Neaizmirsīsim, ka ne viss dzīvē ir politika. Lasītājam bieži ikdienā nav viegla. Saldināsim to ar humora dzirkstīm!

(*DV Mēnešraksts* 1999, Nr. 3, maijs/jūnijs)

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Limēniski. 1. Liels, neorganizēts cilvēku kopums. 5. Pagalmi. 8. Anglijas agrākais nosaukums. 9. Taisnspārņu apakškārtas kukainis. 10. Maza, žāveta viņoga bez kauliņiem. 12. Straumes nopaļots akmentiņš. 13. Nesteidzīgi gājieni. 14. Neliels grauzējs. 17. Graudzāļu dzimtas augs. 19. Sabiedriski kukaiņi. 21. Valsts galvaspilsēta Ziemeļamerikā. 23. Saslaucīti grūži, atkritumi. 24. Lidmašīna – vienplāksnis. 26. Abavas pieteka. 27. Sporta

riks. 30. Dzīvojamās telpas. 33. Albānijas naudas vienība. 34. Rakstnieces. 35. Sporta spēle. 38. Sasiet. 39. Sena ukraiņu cilmes deļa. 40. Rožu dzimtas augs. 41. No rīsiem gatavots stiprs alkohols dzēriens. 42. Mīksts metāls.

Stateniski. 1. Konditorejas izstrādājums. 2. Latviešu aktrise (1923-2012). 3. Kontakts. 4. Pārdošana. 5. Salikt grēdā. 6. Pērkona dievs skandināvu mitoloģijā. 7. Reinjonas salas administratīvais

centrs. 9. Ar dūmiem un kvēpiem sajaukta bieza migla. 11. Ģeodēziski instrumenti. 15. Persona, kas atstāj testamentu. 16. Taisna, gaļa un plata iela. 18. Sena franču deļa. 20. Skatuves mākslinieku braucieni, lai sniegtu viesizrādes. 21. Žirafu dzimtas dzīvnieks. 22. Tirgus laukums un tautas sapulču vieta Senās Grieķijas pilsētās. 25. Mūsdienu olimpiskās kustības pamatlicējs. 27. Latviešu rakstnieks (1886-1919). 28. Tirdzniecības telpas daļa, kur pārdod vienas kategorijas preces. 29. Nekvalitatīvas. 30. Vienādas. 31. Kapoku dzimtas augs. 32. Angļu polārpētnieks (1868-1912). 36. Vulkāns Sicīlijā. 37. Ganas naudas vienība.

Krustvārdu mīklas (Nr. 36) atrisinājums

Limēniski. 3. Kolikas. 9. Batiņa. 10. Kronis. 11. Tanketes. 12. Patronas. 13. Abe. 15. Reglāns. 17. Kreilis. 19. Skeneri. 20. Korso. 22. Asari. 23. Gēte. 24. Pufis. 25. Runga. 28. Skara. 30. Svaigas. 32. Stērste. 34. Saksija. 36. Īsa. 38. Korektas. 39. Limonāde. 40. Pikets. 41. Nereta. 42. Skarene.

Stateniski. 1. Salate. 2. Liekulis. 3. Kartons. 4. Lapsa. 5. Klupe. 6. Skuteri. 7. Polonijs. 8. Pikapi. 14. Bīne. 15. Rekords. 16. Skatuve. 17. Kraujas. 18. Spitaka. 21. Oga. 22. Ass. 26. Garneles. 27. Bits. 29. Kasandra. 30. Statuss. 31. Salmene. 33. Tronis. 35. Judīte. 36. Istra. 37. Alise.

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palīdz! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS "Citadele banka"
Konts: LV94PARX001521160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas www.likteendarzs.lv

Grāmata piedzimst trīs valstīs

(Turpināts no 2. lpp.)

“Vāverēns Sams” ir tava debijas grāmata. Vai kādreiz biji plānojuši uzrakstīt grāmatu bērniem?

Man nekad nav bijusi doma vai sapnis uzrakstīt grāmatu. Man nemaz nepatika doma par rakstīšanu. Reiz latviešu valodas eksāmenā ilgi sēdēju pie rakstāmās daļas un neko nevarēju uzrakstīt. Kad laiks gāja uz beigām, ātri kaut ko uzskribēju. Tā bija tik nepatīkama pieredze, ka no tās reizes es sev iestāstīju, ka rakstīšana nav mans lauciņš un es to nemāku. Vienīgais, ko es gadu gadiem rakstīju, bija pateicības – īsas tēzes, par ko es konkrētajā dienā esmu bijusi pateicīga.

Grāmata nāca nejauši. Pirms pandēmijas biju aizbraukusi uz Latviju un satiku draugus. Sena paziņa man stāstīja, ka tani brīdī nodarbojas ar bērnu grāmatu izdošanu un parādīja man bērnu grāmatas, ko bija izdevusi. Kad aizbraucu atpakaļ uz Lielbritāniju,

man prātā bija šis stāsts par labajiem un sliktajiem vārdiem. Es to uzrakstīju, aizsūtīju paziņai ar jautājumu: “Kā būtu, ja izdotu šādu darbu?” Viņa izlasīja un iedrošināja mani uzrakstīt. Tad tieši sākās pandēmija, un brīvajā laikā sāku rakstīt. Jāteic, ka tad, kad biju jaunāka, es vēlējos palīdzēt bērniem, bet nezināju, kā tieši. Laikam šī grāmatīņa ir veids, kā varu iedrošināt bērnus.

Jūs ar māksliniecī Ilonu Vēterudu dzīvoja katrā savā valstī – viena Zviedrijā, otra – Lielbritānijā. Kā krustojās jūsu ceļi?

2018. gadā atbraucu uz Latviju un satiku Ilonu, kas ciemojās pie manas mammas. Tur arī abas iepazināmies. Ilona bija atvedusi uz Latviju savas gleznes, kuŗas radījusi, iedvesmojoties no sava dzīvesstāsta, un daži no viņas mākslas darbiem mani ļoti uzrunāja. Tieši tajā laikā pati gāju cauri smagam dzīves posmam un varēju gleznas attiecināt uz

savām tā brīža izjūtām. Es augstu novērtēju talantīgus cilvēkus. Man iepatikās Ilonas māksla un viņas personība, tāpēc periodiski turpinājam uzturēt kontaktus. Es biju aizbraukusi uz Zviedriju ciemos, viņa apciemoja mani Londonā.

Kad man radās ideja par grāmatīņu, piedāvāju to ilustrēt Ilonai – savukārt izrādījās tā, ka iepriekšējā dienā pirms mana piedāvājuma kāda cita sieviete bija radījusi savu veidoto bērnu grāmatīņu. Šī sakritība uzrunāja Ilonu un viņa piekrita pamēģināt kaut ko uzzīmēt. Viņa pārsvārā glezno ar eļļas krāsām, tāpēc “Vāverēns Sams” bija sava veida izaicinājums, jo grāmatas ilustrācijas viņa veidoja ar akvareļu krāsām.

Būtībā sanāk, ka grāmatīņu lipināja kopā no trim dažādām valstīm – es sarakstīju grāmatu, Ilona to ilustrēja, bet mana paziņa Latvijā noorganizēja tās izdošanu.

Kādi tev ir plāni attiecībā uz vāverēnu Samu? Vai rakstīsi arī citas bērnu grāmatīņas?

Vāverēnu Samu vēlos padarīt interaktīvāku – mums ar Ilonu šobrīd top darba burtnīca. Te bērni varēs zīmēt, lasīt, rakstīt un darboties. Arī šajā darba burtnīcā būs ievīti šie pozitīvie vārdi, kas palīdzēs bērnam celt pašapziņu. Man bija doma par citām “Vāverēna Sama” daļām, taču esmu sapratusi, ka vēlos radīt citas līdzīgas pasaku grāmatīņas, kuŗās galvenais tēls būs kāds cits dzīvnieciņš. Arī šīs grāmatas noteikti būs ar psiholoģisku ievīzi.

Grāmata izdota ar Pasaules Brīvo latviešu apvienības (PBLA) Kultūras fonda un Padomes (PBLA KF&P) finančiālu atbalstu.

Intervēja **Elza Apse**
Foto: Vinetas Kravales personīgais arhīvs

Kā tikt pie ES Covid-19 sertifikāta – soli pa solim

JĀNIS BOLIS

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā publicētais Jāņa Boļa raksts par viņa pieredzi, lai saņemtu Covid-19 Eiropas Savienības sertifikātu Latvijā, ir izraisījis plašu rezonanci un, kā nojaušam, kļuvis par visvairāk apspriesto publikāciju.

Jāņa un Valdas pūliņi sekmējās ar panākumiem, abi braši apmeklēja kultūras notikumus, draugus, nule atgriezās no trīs dienu ceļojuma pa Latgali. Ar publikāciju šai numurā Jānis vēlas palīdzēt citiem ar pavisam konkrētu informāciju un ir apkopojis savu pieredzi. Un aicina nezaudēt dūšu, bet darboties!

Red.

Kā jau rakstīju, lai ārvalsts tūrists šodien pilnīgi baudītu Latviju – iekļūtu teātros, koncertos un restorānos, ir vajadzīgs ES digitālais Covid-19 sertifikāts. Bez tā tev atliek vien staigāt pa ielām un baudīt Latvijas lietaino rudentiņu vai tupēt dzīvoklī vai viesnīcas istabā un lasīt *Laiku*. Bet sertifikāta iegūšana prasa laiku, piepūli un pacietību.

Process sākas ar iesniegumu par ārpus Eiropas valstīm veikta vakcinēšanas fakta atzīšanu, ko iesniedz kopā ar pasi un vakcinācijas dokumentu. Tas jānodod (jānosūta) Nacionālajam veselības dienestam (NVD). (Paraugu skat. mūsu laikraksta iepriekšējo nr.). NVD atrodas Rīgā, Cēsu ielā 31. NVD iesniegumu pārbauda un apstiprina vai noraida. Ja iesniegums tiek apstiprināts, tas tiek sūtīts uz Valsts asinsdonoru centru, kur veic vakcinācijas fakta reģistrēšanu Latvijas e-veselības sistēmā. Visam tam esot jānotiek 30 dienu laikā.

Tad jāgaida un katru dienu cītīgi jāpēta tīmeklī <https://covid19sertifikats.lv>.

Lai apskatītu savu digitālo Covid-19 sertifikātu, nepieciešams:

1. Tīmekļvietnē www.covid19sertifikats.lv nospieš pogu “Apskatīt savus sertifikātus”.

2. Autenticēties ar kādu no drošas piekļuves līdzekļiem (internetbanka, eID karte, mobile ID).

3. Sistēmā pieprasīt savus sertifikātus, tad tos apskatīt vai saglabāt (datorā, viedierīcē).

Protams, lai visu to paveiktu, tev ir ceļojumā jāņem līdzi dators un drukātājs. Bet ja tiešām neesi tā sagatavojies, nebēdājies! Piecos Rīgas pilsētas Apkaimju iedzīvotāju centros:

Brīvības ielā 49/53, Ierīku ielā 43, Daugavpils ielā 31, Eduarda Smilģa ielā 46 un Gobas ielā

6a sertifikātu var izdrukāt.

Pirms došanās uz kādu no Apkaimju iedzīvotāju centriem nepieciešams iepriekš pieteikties pa tālruni 80000800 darba dienās no plkst. 8.00 līdz 18.00, kā arī rakstot uz e-pastu: aic@riga.lv. Tur jāierodas precīzi laikā. Ja būsi pa ātru, tev būs jāgaida, ja pa vēlu – sūtīs mājās. Pirms sertifikāta drukāšanas jāparaksta pilnvara, ka tu autorizē sertifikāta izsniegšanu un drukāšanu.

Tātad – pavisam vienkārši, vai ne? Tikai jāzina! Tev laipni palīdzēs darbinieki, pie kuŗiem būsi ieradies vai piezvanījis pa tālruni.

Ar sertifikātu kabatā es tūdaļ steidzos uz kafē *Osīris*, lai tur priedīgi un – legāli iekštelpās baudītu viņu garšīgo ēdienu.

Osīrisā es jūtos kā mājās. Kopš 1995. gada es tur vienmēr esmu iegriezies, un visā šai laikā tur nekas nav mainījies. Tā ir īsta Rīgas ikona! Mani apkalpo tā pati šarmantā Diāna, kas gan mani ar smaidu un sirsniņu aizraidīja pirms pāris dienām – jo man nebija sertifikāta...

MATIŠS KUKAINIS
ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM
ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Vaļņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
 - Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
 - Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM:
• 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
SĒRU ĻUDINĀJUMS:
• NB! 60 eiro

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)
Tāl. (redakcija) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.
• par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
• par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
• 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.
Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

• par 6 mēn. – EUR 186
• pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:
AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības *Laiks-BL* kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

SPORTS

SPORTS

DŽAVIZA UZVAR VĒSTURISKAJĀ SPARTATLONĀ, VECVAGARIM – LATVIJAS REKORDS

Latvijas ultramaratoniste **Diāna Džaviza** Grieķijā uzvarēja vēsturiskajā Spartatlonā, kas risinājās 246 km distancē no Atēnu Akropolis līdz Spartas valdnieka Leonīda statujai. Lielisks rezultāts bija pa spēkam arī **Matisam Vecvagarim**, kušs finišēja piektais, sasniedzot Latvijas skrējējiem visu laiku labāko rezultātu Spartatlonā vīriešu ieskaitē.

Diāna Džaviza (centrā) pēc uzvaras Spartatlonā

Austrija dzīvojošā Džaviza vienās no pasaulē ekstremālākajām skrīšanas sacensībām finišēja pēc 25 stundām, 24 minūtēm un 25 sekundēm, kas sievietēm Spartatlonā vēsturē ir ceturtais labākais rezultāts. Uzvarētāja tuvāko konkurenti ungārieti Susannu Marasū apsteidza par vairāk nekā 35 minūtēm.

Matiss Vecvagaris

Vīriešiem Latvijas skrējēji Spartatlonā vēsturē iepriekš ne reizi nebija iekļuvuši labāko piecniekā. Arī Vecvagara sasniegtais rezultāts – 24 stundas, 49 minūtes un 41 sekunde – ir Latvijas skrējēju labākais sasniegums Spartatlonā. Finišu sasniedza arī **Didzis Brauns** (32.55:24), bet **Ainārs Kumpiņš** izstājās pēc noskrietiem 184 kilometriem, lai gan distancē puse viņš bija trešais. Uzvarēja grieķis Fotis Zisimopuls ar rezultātu 21 stundas, 57 minūtes un 36 sekundes.

RĪGAS VELOMARATONS

11. novembra krastmalā Rīgas velomaratons pulcēja visa vecuma un sportiskās meistarības aktīvās atpūtas cienītājus no Latvijas un apkārtējām valstīm.

Kārlis Klismets

Sporta braucienā uzvaru vīriešiem izcīnīja Kārlis Klismets, bet sievietēm – Renāte Rodionova, kamēr tautas klasē nepārspēti izrādījās Rinalds Skopāns un Lāsma Elza Vaivode.

Renāte Rodionova

Sporta braucienā riteņbraucēji mērojās spēkiem 64 kilometru garā distancē, kas bija sadalīta četros apļos.

MOTOSPORTISTIEM AUGSTĀ SESTĀ VIETA NĀCIJU KAUSA KVALIFIKĀCIJĀ

Latvijas motokrosa izlases sportisti **Kārlis Sabulis**, **Mairis Pumpurs** un **Toms Macuks** Mantovā, Itālijā, izcīnīja augsto sesto vietu Nāciju kausa kvalifikācijā. Vispirms norisinājās kvalifikācijas brauciens MXGP klasē, kur uzvaras laurus plūca slavenais itāļu motosportists Antonio Kairoli, bet Sabulis finišēja astotais. Turpinājumā MX2 klasē ātrākais bija francūzis Toms Vjalls, bet Pumpurs ieņēma 16.vietu, noslēgumā MX "Open" klasē pirmais bija nīderlandietis Džefrijs Herlingss, savukārt augstajā piektajā pozīcijā finišēja Macuks.

Kārlis Sabulis

IIHF PREZIDENTA AMATĀ IEVĒL FRANCIJAS PĀRSTĀVI

Liks Tārdifs

Starptautiskās Ledus hokeja federācijas (IIHF) prezidents turpmāko termiņu būs Francijas pārstāvis Liks Tārdifs, kušs amatā nomainīs Renē Fāzeli. Sanktpēterburgā notika IIHF prezidenta vēlēšanas un uz amatu bija pieci pretendenti. Pēc balsošanas pirmās kārtas cīņu par krēslu neturpināja čehs Petrs Bržiza, otrajā kārtā izstājās dānis Henriks Bašs Nilsens, bet trešajā Sergejs Gončarovs no Baltkrievijas. Tādējādi jaunais prezidents tika noskaidrots ceturtajā kārtā, kušs Tārdifs saņēma 67 balsis jeb vairākumu, kamēr vācietim Francam Reindlam bija 39 delegātu balsis.

IIHF PADOMĒ IEVĒLĒ VIESTURU KOZIOLU

Latvijas Hokeja federācijas (LHF) ģenerālsēkretārs Viesturs Kozioles (*attēlā*) Sanktpēterburgā pēdējā kārtā tika ievēlēts Starptautiskās Ledus hokeja federācijas (IIHF) Padomē.

Sanktpēterburgā IIHF Kongresā tika vēlēti jaunais organizācijas prezidents, viceprezidenti, Padome un citas juridiskās institūcijas. Trešajā kārtā no četriem palikušajiem kandidātiem visvairāk balsu – 33 – saņēma Kozioles, kušs kā pēdējais tika ievēlēts IIHF Padomē. Disciplinārajā komitejā tika ievēlēta kādreizējā hokejiste un Latvijas sieviešu izlases menedžere, LHF medicīnas komitejas locekle **Anna Verhoustinska**.

UZ MELNBALTAJIEM LAUCIŅIEM

Ziemeļmaķedonijas pilsētā Strugā aizvadīta 36. Eiropas klubu kausa izcīņa šachā. Tajā bija pārstāvēta arī Latvija, jo lielmeistare, Starptautiskās Šaha federācijas (FIDE) rīkotājdirektore Dana Reizniece-Ozola (2283) cīnījās Zviedrijas komandas *Wasa SK* sastāvā.

Dana Reizniece-Ozola

Dana Reizniece savas komandas rindās aizvadīja četras partijas, un visas pie pirmā galdiņa. Vispirms viņa uzvarēja mājinieku FM Dušanu Stefanovski (2222), tad cīnījās neizšķirti ar lielmeistaru Vitāliju Kuņinu (Vācija, 2562), bet abas atlikušās partijās zaudēja – pret starptautisko meistaru no Nīderlandes Manuelu Bosbūmu (2395) un FIDE meistaruru Rīsu Kamingu (2361). *Wasa SK*, kušai bija 35.starta reitings, turnīrā izcīnīja divas komandu uzvaras un vienu neizšķirtu, četras reizes zaudēja un noslēgumā ierindojās 31. vietā

PAR PEKINAS OLIMPISKO HOKEJA TURNĪRU

Latvijas vīriešu hokeja izlase 2022. gada Pekinas Ziemas olimpisko spēļu turnīru sāks ar spēli pret Zviedriju, liecina Starptautiskās Ledus hokeja federācijas (IIHF) publicētais kalendārs.

Abas izlases nūjas krustos turnīra pirmajā dienā 10. februārī. plkst.12.10 (plkst.7.10 pēc Latvijas laika). Dienu vēlāk Latvijai pretī stāsies Somija, spēlei sākoties plkst.21.10 (plkst.16.10), bet pēc

PAZIŅOJUMI

VĀCIJA

Ludvigshāfenā, Svētā Ludviķa baznīcā, *Sankt Ludwig, Bismarck* un *Wredestrasse* krustojumā, svētdien, **10. oktobrī** pulksten 15 paredzēts Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpos mācītājs Rolands Eimanis un diakone Rasma Gundega Ieviņa. Mēs esam lūgti ievērot pašreizējos koronas drošības noteikumus: nēsāt maskas un sēdēt ar atstarpām. Pēc dievkalpojuma sekos sabiedriska pēcpusdiena ar kafijas galdu un azaidu groziņu veidā draudzes namā.

Stutgartē, Vecās Pils kapellā, *Schlosskirche, Am Schillerplatz*,

svētdien **3. oktobrī** plkst. 15 paredzēts Pļaujas svētku dievkalpojums latviešu un vācu valodā. Māc. Elmārs E. Rozītis. Domājam par iespēju, pēc tam vēl pakavēties kopā.

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālrunā!

KLANGLESE KIRBACHTAL

3. Konzert "Bach und Bacchus"

Samstag, 2. Oktober 2021, 17 Uhr
KIRCHE ST. REMIGIUS HÄFNERHASLACH

Johann Sebastian Bach | Suiten für Viola Solo C-Dur & G-Dur sowie weitere Werke für Viola Solo von Frank Bridge, Petris Plakidis u.a. dazu Rezitation aus Texten um den Wein und darüber hinaus von Lessing, Goethe, Schiller bis Gernhardt

ANDRA DARZINS // Viola
ANNEGRET MÜLLER // Rezitation

Kulinarische Weinbegleitung

VVK 17€ | Abendkasse 19€ | ermäßigt 10€
tickets@konzertverein-kirbachtal.de
www.klanglesekirbachtal.de

Follow us on

vienas atpūtas dienas 13. februārī plkst.12.10 (plkst.7.10) būs spēkošanās ar Slovēniju. Grupu turnīri norisināsies no 10. līdz 13. februārim, 15. februārī būs izslēgšanas turnīra pirmā kārtā, bet dienu vēlāk – ceturtdaļfināli. Pusfināli notiks 18. februārī, dienu vēlāk tiks aizvadīta bronzas spēle, bet olimpiskie čempioni tiks noskaidroti 20. februārī.

Olimpiskajā turnīrā 12 izlases būs sadalītas trīs apakšgrupās pa četrām komandām katrā. Labākās četras komandas uzreiz iekļūs ceturtdaļfinālā, bet pārējās astoņas izlases cīnīsies izslēgšanas turnīra pirmajā kārtā.

Latvijas hokejisti Pekinas olimpisko spēļu C grupas turnīrā spēlēs ar Somiju, Zviedriju un Slovēniju. B grupā cīnīsies Krievijas Olimpiskās komitejas vienība, Čehija, Šveice un Dānija, bet A grupā spēlēs Kanada, ASV, Vācija un mājiniece Ķīna.

LAKSU IEKĻAUJ EIROLĪGAS KVALIFIKĀCIJAS SIMBOLISKAJĀ IZLASĒ

Kitija Laksa palīdzēja bijušā Latvijas izlases galvenā trenera

Georga Dikeulaka vadītajai Skio *Famila* iekļūt Eirolīgas pamatturnīrā. Laksa guva 19 punktus. Skio klubs pirmajā spēlē ar 56:48 pieveica *Valencia* vienību. Otrajā spēlē ar 69:57 tika pieveikta Buržas *Tango*. Divās spēlēs Laksa caurmērā guva 16,0 punktus, izcīnīja 2,5 atlekušas bumbas un iekrāja 16,0 efektivitātes koeficienta punktus. Labāko piecniekā iekļuva arī Laksas komandas biedrene Sandrine Grudā, Braiena Freizere (Sfintu Georges *Sepsi*) un Kješa Gorē (Seksārdas KSC).

TTT Rīga tika ielozēta A apakšgrupā, kur bez Latvijas kluba būs arī Jekaterinburgas UGMK, Salamankas *Avenida*, Prāgas ZVVZ USK, Monpeljē *Lattes*, Venēcijas *Umana Reyer*, Maskavas MBA un kvalifikāciju pārvarējusi Seksārdas KSC (Ungārija).

P. Karlsons